

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 210 (1356) szám * Csütörtök, 1936 szeptember 17

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A bask tartomány fővárosát teljesen körülfogták a spanyol nemzeti csapatok

Toledo és Madrid felé nagyobb győzelmekkel előhaladt a nemzeti hadsereg. — A burgosi nemzeti kormány sikerei a belső és külső politikában

San-Sebastianból jelentik: A spanyol nemzeti hadsereg úgy kelet felől, a San-Sebastianból érkező csapatokkal, mint nyugatról és délről jövő felvonulásokkal teljesen körülfogta a bask tartomány 160 ezer lakosú fővárosát, Bilbao-t. Ez a város a spanyolországi északi tengerpartnak legfontosabb kikötőhelye, melynek a tengerrel közvetlenül összefüggő szélesebb öbölzetében van a külső kikötője, amit Portugálete-nek hívnak. Ez a külső kikötőhely is a nemzeti hadsereghez hű tengerészeti hataimában van.

A nemzeti hadsereg parancsnoksága figyelemztetést adott ki a külföldi hajók számára, hogy úgy a bilbaoi öbölben, mint Santander kikötőjében aknamezőt létesített Bilbao elzárására. Így tehát

Bilbaot nemcsak a szárazföldön, hanem a tenger felől is szoros ostromzár veszi körül, mely egyre szűkebbre szorul.

Az ostromzáron belül a város védői között túlsúlyban vannak a bask nemzetiek, kik ugyan a spanyol Népfrontnak még névleg tagjai, de a vörösek vallásellenes borzalmi miatt teljesen kijózanodtak ebből az együttesből. Bilbaóban is a baskok városukat a nemzeti hadseregnek földadni kívánják, s nem a nemzeti hadsereg ellen, hanem a városban belül parancsnokló vörösek és anarchisták ellen akarják megvédeni. Számítani lehet arra, hogy Bilbao harc nélkül megadja magát.

San-Sebastianban a vörös csapatok ki-menekülésük napján még sokszáz polgárt öltek agyon; köztük volt a finn konzul is.

A város hatvan ezer lakosa közül mintegy tízezer menekült el; többnyire olyanok, akik a vöröspártokhoz tartoztak.

Azonban ezek között is sok olyan volt, akit a menekülők vagy magukkal hurcoltak, vagy abban a föltevésben futott el, mert véres utcai harcoktól tartott. Az ilyenek most mind kezdenek visszatérni, s a burgosi nemzeti kormány intézkedett is az ilyenek igazoltatásáról és hazatelepítéséről. Ez intézkedés hírére sokszáz család tért már vissza San-Sebastianba, Irunba és környékére.

Irun környékén a földművesek újból munkába kezdtek.

Mola tábornok San-Sebastianba helyezte át főhadiszállását. Ugy San-Sebastianban, mint Irunban a nemzeti hadsereg ottan állomásozó csapatai a romok eltakarításával és szükség-lakások építésével foglalkoznak. A lakosság szorgalmasan segítkezik nekik.

A nemzeti csapatok győzelmes előhaladása a Tajo völgyében

Párizsból jelentik: Franco és Mola tábornokok közt pár nappal ezelőtt tanácskozás folyt le, melyről már annak idején jelentést hoztunk,

s melyen a Madrid elfoglalására irányuló tervet dolgozták ki. E terv szerint úgy Mola tábornok csapatai részéről Avila felől, mint Franco csapatai részéről délnyugatról megindultak az előnyomulások. Különösen nagyjelentőségű Franco csapatainak az előnyomulása a Tajo völgyében, mert ha itt a vörös kormánycsapatok ellenállását sikerül legyőzniök, akkor nyitva lesz az út Toledo és Madrid felé.

Ebben a Tajo-völgyben gyűjtötték fel a vörösek is legképzettebb csapataikat, s ide összpontosítottak legnagyobb haderejét. Az említett folyamvölgy Talavera nevű helysége az, ahol a két szembenálló hadsereg döntő küzdelme várható.

A vörös kormánycsapatoknak már pár nappal ezelőtt Talaverától keletre 16 kilométernyire súlyosabb csatavesztésben volt részük. Több száz halott és sebesült hátrahagyásával vonultak vissza a nemzeti csapatok elől, s fegyverekben, gépfegyverekben és hadiszerekben is nagy volt a veszteségük.

Kedd esti jelentés az, hogy a vörös kormánycsapatok a hátrább vont állásokban se tudják tartani magukat, s Talavera mellett, a Tajo partján levő állásaikat kiürítették.

A nemzeti csapatok egyes hírek szerint Talaverát elfoglalták. Bizonyos az, hogy a Tajo folyó vonalát elérték, s közvetlen a partokon már megnyílt az útjuk Toledo felé.

A nemzeti csapatok Tajo-völgybeli előhaladását s a Toledo felé való útnyerést a marokkói Rabatból is megerősítik. A sevillai rádióállomás arról ad hírt, hogy Granadában a nemzeti csapatok a vörösek támadásait ellentámadásokkal visszaverték. Malagában — ugyancsak a sevillai hírek szerint — újból nagy összetűzés k van az anarchisták és kommunisták között.

A burgosi nemzeti kormány köszönetet mond Németországnak.

Cabanellos tábornok, a burgosi nemzetvédelmi bizottság elnöke kedden magához kérelte a német hivatalos távirati iroda külön tudósítóját, hogy általa szöveget intézzen a német néphez. A tábornok a kormány palotájában, munkatársai és a nemzeti kormány tagjainak jelenlétében fogadta a német újságírókat és a következőket mondta neki:

— Mondja meg, kérem, német honfitársainak, hogy Cabanellos tábornok, a burgosi nemzetvédelmi bizottság elnöke a német népek becsületszavát adja, hogy Spanyolország életének semmilyen fordulataiban sem felejtí el azt a megértést és erkölcsi támogatást, amelyet Németország Spanyolországnak a kommunizmus és anarchia elleni harcában nyújtott. Moszkva rabszolgaságba akarja hajtani a világot. A német birodalom vezetői és a német nép Kelet felé örködik. Mi ezt az örséget vállaljuk itt Nyugaton, ahol nem kevésbé fontos ez az őrtállás Euópa jövőjének döntő pillanatában.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Ami a társadalombiztosítás intézményéből hiányzik

(— ob —) A társadalombiztosításról szóló törvény reformja esztendőnk óta — szinte életbe-
léptetésének pillanatától fogva a legkomolyabb megítélés szerint égetően időszerű. Az egymást felváltó mindenkori kormányzatok azonban ezzel a kérdéssel eddig igen keveset törődtek, noha az érdekeltségek számtalanszor rámutattak a mai helyzet tarthatatlanságára. Végre is a liberális kormány részánta magát, hogy a dzsungelben rendet teremtsen: a társadalombiztosításról szóló törvény hibáit kiküszöbölje és hiányait novelláris úton pótolja. Felszólította ennélfogva a központot és a vidéki pénztárak igazgatóit, hogy reformjavasolataikat sürgősen terjesszék fel a munkaügyi és népjóléti minisztérium törvényelőkészítő osztályához.

A központ és a pénztárak siettek eleget tenni a felhívásnak. A felterjesztések azonban igen nagy meglepetéssel szolgáltak. Kiderült ugyanis, hogy a jelenleg hatályban lévő törvénynek alig akad egyetlen szakasza, mely gyökeres reformra nem szorulni. Ez a törvényhozási alkotás ugyanis rég kitaposott utakon indult el s minden modernebb áramlattal szemben tartózkodó magatartást tanúsított, még oly esetekben is, amikor önként kínálkozott külföldön kipróbált és nagyszerűen bevált új elvek és rendszerek átvétele.

Arról nem számolnak be a fővárosi híradások: vajjon szándékozik-e a kormány a közvetlen érdekeltségeket — tehát a munkaadókat és munkavállalókat — is megkérdezni. Anynyi mindenesetre tény, hogy ily célzatú rendelet, vagy leirat sem a munkakamarákhoz, sem a kereskedelmi és iparkamarákhoz, illetve szövetségeikhez, sem pedig a gyáripari szövetséghez mai napig nem érkezett. Pedig szerény véleményünk szerint elsősorban az érdekképviseleti intézmények óhaját kellene a reformnak követnie, mert ezek a rendkívüli fontosságú gyakorlati tapasztalatok letéteményesei, míg az írástalok mellől inkább csak elméleti szempontok sarjadzanak, melyekre gyakorta rácsófol a mindennapi élet.

Bárhogyan is indul meg és teljesül ki azonban az előkészítés szerföltött kényes természetű munkája, — elismerés illesse a kormányt, hogy a társadalombiztosítás veszedelmes darázs-fészkebe bátran benyúltn szándékozik. A jószándék azonban kevés az üdvösségre. Ha a „nagy reform” csupán foltozó munkává zsugorodnék, ha csak több-kevesebb szakasz revíziójára szorítkoznék, — a beharangozott akció célját el nem érheti s nyugalmi helyzetet teremteni nem fog.

Mi egyáltalán nem azt tartjuk fontosnak, hogy a reform rövid időn belül megvalósuljon. Szívesebben viseljük tovább a régi törvény hibáiból származó hátrányokat, ám azt kívánjuk, hogy a törvényhozás végre olyan alkotással ajándékozza meg országunk dolgozó társadalmát, mely minden jogos kívánalmat maradjék nélkül kielégíti s a társadalombiztosítás égető problémáit évtizedekre félremagyarázhatatlan, határozott jogi és közigazgatási rendelkezésekkel oldja meg.

A társadalombiztosítás éltető eleme az önkormányzati elv gátlás nélkül való érvényesülése. A mai törvény ezt nem ismeri, illetve végetesen elhanyagolja. Feledni látszik, hogy ez a népjóléti intézmény, nem az államé, nem is a

NK

A lelki élet havi folyóirata

Szerkesztő

Czapik Gyula :: Korda R. T. Budapest kiadása.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Ara egész évre portóval együtt: 175 Leu.

Kérjen mutatványszámot könyvosztályunktól.

kormányé, legkevésbé pedig a pártpolitikáé. — hanem a dolgozó társadalomé: a munkaadó és a munkavállalóé. Ezek viselik az éppenséggel nem jelentéktelen terheket is. E tényből tehát önként következnek, hogy a pénztárak igazgatásának irányítását s két kategória paritásos alapon választott képviselőinek kell önkormányzatos alapon ellátniuk. Ami manapság van, az csak „látszautonómia”. Lényegileg a súlypont a pénztárak igazgatóin — tehát függőségi viszonyban álló tisztviselőknél nyugszik. Ennélfogva bizvást állíthatjuk, hogy amilyen az igazgató — olyan a pénztár működése.

Aligha kell sok szót vesztegetnünk annak igazolására, miképp ez a helyzet egyszerűen tarthatatlan. Annyiban pedig veszélyes is, amennyiben az igazgató személyén át a pénztár igazgatásába könnyen befészkelődik a pártpolitika. Ha tehát a kormány széleskörű önkormányzati jogok nélkül akar reformálni — jobb, ha meg sem kezdi a munkát. Társadalombiztosítás önkormányzat nélkül, vagy bilincsbe vert autonómiával életképtelen angol-kóros torzszülött.

További reformkövetelmény az általánoság. A társadalombiztosítás kötelezettsége nálunk ez idő szerint csupán az ipari és kereskedelmi üzemek munkavállalóira, a magántisztviselőkre, újabban a háztartási alkalmazottakra és a mezőgazdasági munkások bizonyos csoportjára terjed ki. Ami a háztartási alkalmazottakat illeti, — ezeknek biztosítási kötelezettsége végérvényesen tisztázva máig sincsen, bár a munkaadók készséggel vállalják a biztosítási díjak fizetését, hogy ezáltal mentesüljenek a kötelező orvosi kezeltetés jóval nagyobb költségeitől.

A mezőgazdasági munkások biztosítására vonatkozóan azt az elvet állítja fel a törvény,

hogy csak „a veszélyes foglalkozást űző” munkavállalók biztosítandók. Ezen az alapon a legtöbb pénztár biztosításra kötelezi a cséplőgépek mellett foglalkoztatott gépészeket, fűtőket és étetőket. Másokat mentesít. De joggal kérdezzük: a kévevágók, a polva-, törek- és szalmahordók, továbbá a szecska- és répa-vágók, a morzsolók és darálók mellett foglalkoztatott alkalmazottak munkája nem veszélyes-e? És egyáltalán van-e veszélytelen mezőgazdasági munka. Még szántás, boronálás, hengerelés, vetés, aratás esetén is történhetnek — aminthogy történnek is — többé-kevésbé súlyos balesetek és megbetegedések. Megvalljuk mi semmi célját nem látjuk annak, hogy a mezőgazdasági munkások betegség- és balesetbiztosítását külön szerv lássa el. Avagy nem jobb és teljesíthetősebb-e egyetlen intézmény, mely minden dolgozó kategóriát felölel? Nem is szólván arról, miképp a kenzervatívabb világszemléletű falusi tömegek bevonása a pénztárak költséghátán veszélyt teljesen kivédi. Igazi társadalombiztosítás csak az, mely minden munkáskategóriát felölel.

Az eddigi jelentések szerint a reformból kikapcsolnák az agkori biztosítás kérdését. Ez végzetes hiba volna. Hatvan éves korhatáron túl úgyszólván senkisémm munkaképes. Am az élethez, a pusztá léthez joga van. Munkából kevés ember szerez nálunk vagyont. Akire tehát a természet kérlelhetetlen rendje szerint elkövetkezik az aggság minden nyomora, kolduskönyörén, könyörödmányból éljen ezután is? Hiszen a szegényházak és menhelyek befogadóképessége alig számottevő. Az agkori biztosítás rendezését kihagyni tehát a reform munkatervéből súlyos mulasztás lenne a társadalom érdekei ellen.

Biztosítani kell a szabad orvosválasztás jo-

gát is. Emberi természetünkben folyik, hogy melyik orvos iránt viseltetünk bizalommal. A bizalom pedig már önmagában véve is fél gyógyulás. Ezt senki nem vonhatja kétségbe.

Be kell vezetni a munkanélküliség esetére szóló biztosítást, mely több külföldi államban nagyszerűen bevált s míg egyrészt a köznyomort lényegesen enyhítette, addig másrészt óriási terhet vett le az állam és a közületek vállairól.

Végül feltétlenül szükséges az úgynevezett „gyárgondozás” intézményének átvétele. Ez részben a balesetek megelőzését, részben az ifjú- és a női munkások védelmét célozza. Többnyire alapos kiképzésben részesített nőket alkalmaznak e nemes feladat végzésére, akik állandóan a gépesített nagyüzemekben tartózkodnak, a balesetelhárító rendszabályok végrehajtását ellenőrzik, a munkásokat a helyes magatartásra kioktatják, a sérülteknek elsősegélyt nyújtanak, a munkásjelölti intézmények működését elősegítik, a szülő és kisgyermekes anyákat gondozzák stb. Külföldön — újabban Magyarországon is — ragyogó eredményeket ér el ez az emberbaráti intézmény, mely munkaadó és munkás előtt egyként rokonszenves.

Ezek természetesen csak alapelvek. Ezek mellett özönével akad „aprómunka”. Az alapelveknek azonban érvényesülniük kell a nagy reformban. Különben lesz ugyan új társadalombiztosító törvényünk, de nem lesz jó törvényünk.

A magyar kereskedelmi miniszter beszámolója a népszövetség pénzügyi bizottsága előtt

Budapestről jelentik: Fabinyi Tihamér magyar pénzügyminiszter beszámolót tartott a Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt. A miniszter minden részletre kiterjedően ismertette Magyarország pénzügyi, államháztartási, földművelési, ipari, kül- és belkereskedelmi helyzetét s az elért eredményeket. A fejtegetésekben kedvező fejlődésekről adott beszámolót. A bizottság érdeklődéssel hallgatta az adatokat s egyes részletekre nézve még felvilágosításokat kért a minisztertől. Azután zártülésre vonult vissza, hogy az előterjesztett adatok alapján megszerkessze jelentését a Népszövetség közgyűléséhez.

A KÉT FIU

Írta: Thurzó Gábor

Akkor már túl voltak a rendőrségi hercehurcán, a végtelen kihallgatásokon: Rudi eltűnt nyomtalanul és itthagya nekik könnyen, eleven sebként, tette szegényét. Pásztorné úgy érezte először, nem bírja ki ép ésszel ezt a megalázó, könyörtelen csalódást. Szerette a fiát és pillanatra se mondana, hogy nem látta bűneit, hibáit. Szeretetével nyaktörő úton követte, többet alázta meg a fia, mint amennyi jó órát adott. De ki fordíthatta volna el felőle a szívét? Rudi kedves csirkelógó volt, könnyelmű és választékosan léha. — és éppen ezt kellett szeretni benne. Ezt, hogy más volt, mint ő, a maga szigorú konokságával, makacs érzelmességével. Egészen Pásztor volt, az apja. — és bevallotta volna-e valaha, hogy férjének is csak megbocsátani, tudott, cserébe mindenért?

Most megcsöndesedett körülöttük, egyedül maradtak Sanyival, a nagyobbik fiával és legnap volt az első bekés este, kint a dunahidasi fák között. Hold ragyogott az ablak fölött, tiszta lappal a fekete éjszakában. Pásztorné a szívére aludt nyugodtan, a zsalu csikjaival a hátán. Leánderek őrizték kövér leveleikkel az álmát. Meleg volt, tompa meleg.

Sanyi éjféljárt fölédredt. Ritkult ekkor már az éjszaka, vonult a társaság. Sanyi ült kábultan az ágyban és egyszerre erős, oltathatlan fájdalommal érezte azt, ami benne ólálkodott már a káros ügy óta, a gyerekkor első ébrenléte óta. Az anyja nem szereli, most is csak Rudi fele

fordul, most is csak őt ismeri. Ugy élnek egymás mellett Rudi eltűnése óta, mint két idegen vendég, akiket értelmetlenül tesz az eltávozott házigazda. A vacsoránál némán voltak és ha meggondolják, nem volna közölni valójuk. Összemarkolta mellén az ingét, fölnezeit a mennyezetre. Kérdezze attól, honnan ez az idegenség? Kérdezze a kinti csillagoktól, hogy miért nem fogadja el az anyja? Egyedül élnek itt, kettesben, a nagy ház csak arra való, hogy fogásig legyen, részvéttelen börtön. Mért nem érzi az anyja is ezt? Hát boldog lehet így?

Lelépett az ágyról, széles ablakokkal jött elébe a téli veranda, onnan csak egy lépés az anyja hálója. A küszöbről az éjszaka ritkás fényeiben aludt Pásztorné Békés az arca, fehér hajának keretje, békés az álma is. Mit álmodik? Kiről álmodik? Most elmosolyodik, kicsit meg is fordul és Sanyi csak azt érzi, hogy minden a másíknak szél. Pásztorné itt éli régi életét most már, az álmaiban. Vele csak átmeneti nappali perceket tölt, készül az éjjeli találkozásra Rudival. És álmában itt is van vele Rudi, úgy amilyen, bűneivel és tékozlásával, hiszen lehetne is más! Rátérdel a díványra az ágy előtt, rákönyököl a hideg deszkára és úgy örködik féltékenyen az ellenséges álm fölött és csak a távolság lesz erősebb köztük.

Az óra ül, Pásztorné megint másik oldalra veti magát, a hold szemére küldi fehér fényét. És most egy pillanatra ki is pillant. Az álm képei játszanak vele, fut át rajta és amikor később Sanyi még mindig ott néz farkasszemmel vele, visszanez hidegen, éberén, a hajnal józanágával. Kemény és elutasító a pillantása. Sanyi az arcát is ráhajlítja a hűvös ágydeszkára és

kis idő múlva halkán, választ se várva kérdezi:

— Miért nem szeret anya engemet?

Pásztorné fölfigyel:

— Mit akarsz?

Sanyi erre se felel, a kérdező hideg pillantásra se az előbb, csak azt ismétli esőkönyösen:

— Miért nem szeret anya engemet?

— Megbolondultál. Éjszaka fölzavarod az embert.

— En nem kérem, hogy anya feleljen...

Pásztorné már ül. Az előbb Rudival álmodott. Hajón voltak, milyen sima volt a tenger! Semmi gyürődés rajta, akár a zöld terítő az ebédlőasztalon. Rudi fogja a kezét. Meleg, puha keze van, alig férfi-kéz, ilyen volt Pásztorné is. Most a homloka is az apjáé, kicsit szűk, fénylő apró hajakkal a választéka partján. Szemrehányást tett neki: kicsoda szivtelen fiu, ezt csinálja vele, itthagya, megfutott. Rudi mosolyog: „Nem elég az, hogy szeretlek, anya? Nem az a fontos csak?” Olyan jó hallgatni őt. Azt mondja kisvártatva: „A bűn is, a vétek is, minden jó és minden rossz csak érted történik. Nem elég az neked...?” Ezt nem lehet szóltanul elviselni, ezt az édes hangsúlyt, ezeket a páratlan szavakat. Pásztorné dorombolva, huzódzó melegséggel ellenkezik: „De mégis... ilyet tenni...” Rudi erre szájára tapasztja csak a száját: „csit, csit!” — sutlogja — „én itt vagyok veled, mit akarsz mást?”

Most mintha jeges szél törte volna át az ablakok meleg védelmét, Sanyi mered rá könyörögve, makacsul és kérdező, egyre csak kérdező.

— Menj aludni, — mondja erre végül, hirtelen.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

**Lerroux radikálispartii volt minisztereinek
a burgosi nemzeti kormányhoz csatlakozott****Mola tábornok arról szólott, hogy Spanyolországnak erős,
egységes, katolikus királysággá kell lennie**

Lisszabomból jelentik: Lerroux, volt minisztereinek, a radikális polgári párt vezére, (a spanyol Herriot), ki Spanyolország köztársaságá létele óta több ízben és több évig volt a középpártok koalíciójából való kormányának a feje, most Spanyolországból politikai menekültként ideérkezett. A külföldi újságírók megrohanták kérdésekkel, hogy nyilatkozzék a spanyolországi helyzetről. Lerroux így felelt:

— Fenntartás nélkül csatlakoztam a nemzeti csapatok által indított országmentéshez. Választanom kellett Caballero véresszándéku és véreskezű kormányzata s a nemzeti hadsereg nemzeti mozgalma között.

Pillanatig se haboztam, hogy a nemzetiek mellett van a helyem, oda kell állanom. Egyetlen remény Spanyolországra nézve, hogy csak nemzeti hadserege fogja az államot a mostani véres zűrzavarból új életre kivezetni.

Burgosból jelentik: Mola tábornok kedden beszédet mondott az itteni rádióban. Kifejtette, hogy a nemzeti hadsereg Spanyolországot ki akarja vezetni mai szétdaraboltságából s öntudatlan életviteléből. Egységes, erős és a katolikus világnézet szerinti berendezésű országnak kell lennie, mely a szegények társadalmi rendjét fölkarolja és a foglalkozások rendisége szerint szervezi meg az államon belül a gazdasági és szellemi életet.

— A spanyolok — mondotta a tábornok — jelentőségteljes helyet kérnek a maguk részére Európában. Nem fogják eltérni sem a nemzetközi elszigetelést, sem a külföldi beavatkozást. A hagyományos királyság az egyetlen államforma, amely a jelenlegi spanyol helyzet megoldását hozhatja. A jövődö nem lehet más, mint az önkormányzatok együttműködése a spanyol nemzet egységében.

**Portugália és a délamerikai államok
elismerik a burgosi nemzeti kormányt**

Londonból jelentik: A spanyol ügyekben való semlegesség kérdése tárgyalására Morrison államtitkár elnöklése alatt ismét összeült a követek bizottsága, de Portugália képviselője most is elmaradt. Az angol politikai körökben attól tartanak, hogy Portugália a spanyol nemzeti csapatok Portugáliából élelemzével láthatják el magukat.

Ideérkezett táviratok szerint Gil Robles, a spanyol katolikus néppárt vezére Lisszabomban föllálitotta a burgosi nemzeti kormány követségét. Ez a körülmény kiindulási pont ahhoz, hogy a portugál kormány hivatalosan is elismerje a burgosi spanyol nemzeti kormányt.

Argentína kormánya hivatalos közleményt adott ki arról, hogy a burgosi nemzeti kormányt ismeri el Spanyolország törvényes kormányának.

Rio de Janeiroból jelentik: A brazíliai lapok élénken foglalkoznak Portugáliának a spanyol ügyekben való magatartásával. Elmondják, hogy Portugália nem hajlandó addig semlegességi nyilatkozatot adni, míg a spanyol vöröseket Moszkvából, Párizsból, sőt még London egyes köreiből is támogatják. A brazíliai lapok egyértelműen helyeslik Portugália magatartását s kitartást kívánnak neki. Egyik lap ezt írja: „Ha Portugália engedne az együttes angol-francia nyomásnak, akkor a saját sírját ásna meg azzal.”

A madridi vörös kormány összeesküvést fedezettett föl maga ellen

Madridból jelentik: A madridi rendőrség kedden széleskörű összeesküvést leplezett le. Az összeesküvők Azana köztársasági elnököt, Caballero miniszterelnököt és Prietó tengerészeti minisztert akarták eltenni láb alól. A rendőrség eddig hét összeesküvőt tartóztatott le.

**Antonescu külügyminiszter
jelentést tett a királynak a pozsonyi
kisantant-értekezletről**

Bucureși. Saját tud. Victor Antonescu kedd délután hazaérkezett Pozsonyból és Sinaian kihallgatáson jelentkezett a királynak, hogy jelentést tegyen a konferencia lefolyásáról. Kihallgatása után ennyit mondott az újság-

Valamennyit hadbírószág elé állították. Az összeesküvők Malagából és Valenciából hamis okmányokkal jöttek Madridba. Az összeesküvéssel kapcsolatban a rendőrség több helyen házkutatást tartott s az összeesküvők lakásán 5tmillió értékű értékpapírt talált.

Észak-Amerika nem köt külföldi szövetséget. Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter nagy beszédben ismertette az Egyesült Államok politikáját. Kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak nincs szüksége külföldi szövetségesekre, de hogy idegen támadások ellen biztosítva legyen, kénytelen fegyverkezni.

MEGJELENT

Alexandra Rachmanova

legújabb megkapóan
bájós könyve:**IRGALOM**

Fordította:

Benedek Marcellné

Dante kiadás.

Ára 100 lei és poró.

Kapható könyvosztályunknál

telen gyengeséggel — aludj rá egyet.

De ő nem tudna aludni, a csendes szemrehányás mérge végigfut benne. Nem szereti? miért nem szeretné? Egyformán szereti a fiait, egyiket se jobban, mint a másikat. Ezt beláthatná Sanyi is. Máskor is érezte már ezt a bizalmatlanságot. De ne várjon tőle mutatóványokat, érzelmes jeleneteket, ő nem tudja megmutatni az érzelmeit. És fölösleges is, fiu-gyermeknél. Szigorú szóval, szerető szívvvel kell nevelni. És megbocsátani, ha kell. Mindig megbocsátott még Sanyinak, egyformán bánt a két fiával. S talán nem is benne lesz a hiba.

Lassan a hajnal jelenik meg az ablak előtt. Lopózkodik a kertben, a gesztenyék barnuló levelei között, hid ködökkel fogja be a fákat, a halavány égről eltűnnek a csillagok. Pásztorné nem tudta behunyni többé a szemét, odaállt az ablakhoz. Bizonytalan lett: hibás? Ez a gyerek szüksézu és keményfejű, akár ő maga, ez nem beszél a világba hetet-havat. És végre is férfi már. Ugy hitte, semmit sem érez iránta. Amíg a reggeliző asztalnál ült, kint a fák alatt, a bátortalan reggeli napban és Sanyit várta, — számot vetett új életükkel. Kétten maradnak, Rudi már akár meghalt volna. A régi élet nem térhet vissza. Hogyan szokik majd bele az új helyzetbe? Képtelen arra, hogy közeledjen a fiához, merev és érzéketlen a szeretetben. Pásztor elragadta és vitte magával, tehette vele, amit kívánt, foglya lett egyszerre. — de közzölte valamit mindkettőt, amit belül érzett, lángolon és egyetlenül? Csak a szíve beszélt, a szája hallgatott. Fiainak is csak ezt adhatta és tudja jól, Rudi a beszédes szájával, a közlékeny szívével éppugy megfogta, mint az ura

annakidején. Sanyi pedig csak hallgatni tud, akár ő, csak élni tudna érte és meghalni tudna érte, és ő is a megváltó, boldogító szót várja, mint ő egész életében. Ezért nem találkozhatnak aztán sohasem.

Sanyi jött már. Fehér nadrágban, kezében a fürdőruhája és elfogulatlanul néz rá, a terített asztal mindennapi pompájára. Bent elhatározta még, az éjszakai vereség után, hogy nem említi, ami történt. Megtette az utolsó lépést, nem tehet többet önmagáért, ezt belátja. És nem tehet többet az anyjáért sem.

Pásztorné a kávéskanálát fogja, könnyű kendővel tartja a fődöt.

— Fürödni mégysz?

Vaját ken a kenyerére, fényes, sárga vaját.

— Igen, már tegnap megbeszéljük.

Madarak laknak az ágak között, szól a reggeli hangverseny.

— Mi lesz Rudival? — kérdezi hirtelen Sanyi, — legalább anya tudná és nyugodtan lehetne, hogy hol van.

Pásztorné hátradől a szalmaszékben, a morzsák közt motoznak az ujjai.

— Merre jár... Fontos az, hogy tudjuk? Mink már őt sohasem várhatjuk vissza ide. Én már leszámoltam a viszontlátással, engem csak az érdekel, mi lesz velünk.

Én nehezeze esik a beszéd. Ugy érzi, egész életét tagadja meg, erőszakosan, egy hazug nyugalom kedvéért fenekestül borítja föl lelke rendjét, amikor most megbékíti Sanyit és közelebb próbálja hozni. Mi lesz velünk? érdeklis őt ez! Jöhet rosszabb már, mint ami történt?

— Rudit el kell felejtenünk, ezentúl csak mi leszünk, édes fiam, te meg én, az anyád és

senki sem lesz közöttünk.

Hallgat, feléje nyújtja a karját, ahogy most így megtagadja a kisebbik fiát, a kedvesebbet, megszorítja inas, csontos kezét, két egyform' kéz ez, az ő keze és a fia keze.

— Eddig se volt. Egy anya és fiai között nem lehet senki. En egyformán és egyszerre szerettelek titeket mindig. És apátokat is. Elér ez neked most már?

— Én nem kívántam feleletet.

Elhordják az asztalt. Sanyi odaáll Pásztorné mellé, ügyetlen érzelmességgel, karján átfűzve a fürdőruha kantárja és magához szoritja a fejét.

— Én egy mozdulatot kívántam csak anyától, egyetlen szót. Mondatot, feleletet!

A kert végén beszélgetés csaitan, a varázs megszakad. Megérkeztek a barátok: fiúk, fiatal lányok. Sanyiért jönnek, indulhatnak a Dunára. A jegenyék alatt siet Sanyi most már, keményen megy, határozottan, vissza se nézve. Pásztorné utána mered. A fia gondolja. Milyen szép, milyen biztos fiú és milyen boldogtalan. És egy pillanat múlva úgy érzi, gyenge ez a szövetség közük, hamar végeszakad. S ami marad, a bizalmatlanság csak, a vágyódás és két férfi, aki most mintha szorosan egymás mellett haladna Sanyi után az úton, ringó, könnyű léptekkel, vissza-visszafordulva, derűsen integetve és szüntelen mosollyal, az apa és a fia, a két tékozló. Melyik a hívebb? Az ő is vagy a halott? Egyik se, másik se. És mégse tudja elfelejteni őket és mégse tud megbocsátani a harmadiknak, aki, úgy érzi, csalános lelkiismerettel hú akkor is, amikor nem intet, vele van akkor is, amikor messze jár.

ISKOLASZEZONRA akta- és iskolatáska
nagyvásár
gyári áron alul árusítunk **HARTMANNAL** Reg. Ferdinand No. 1.

A munkakamara új vezetősége letette az esküt és átvette a kamara vezetését

Szerdán délelőtt 11 órakor iktatták be az oradeai munkakamara új időközi bizottságát. Az új bizottság tagjai előbb felmentek a vármegyeházára, ahonnan dr. Bancila P. Joan prefektussal átvonultak a törvényszékre a hivatalos eskü letételére.

A törvényszék kis üléstermében Athanasiu Alexandru törvényszéki főelnök felolvasta az új bizottságot kinevező miniszteri rendeletet, majd felszólította a bizottság elnökét és tagjait, hogy tegyék le az esküt.

Samarineanu Mihai elnök volt az első, aki a feszületre tette a kezét és elmondta az esküformát. Utána letették az esküt a bizottság tagjai a következő sorrendben: Chiş Péter, Pop

Alexandru, Crăciun Nicoloeanu, Hentiu Ludovic, Gheorghe A. Peire, a „Noua Gazeta de Vest” igazgatója, Moga Matei, Motiu Georghe, Zagy Mihály (az egyetlen kisebbségi tag). Nem kellett esküt tennie Muth Gyula volt kamarai elnöknek, aki most miniszteri delegátusi szerepet kapott a munkakamaránál.

Az eskütétel után ugy Samarineanu Mihai, mint a bizottság tagjai aláírták az esküformát és megbízásukat tartalmazó okiratot, majd a Munkakamarához mentek, hogy hivatalosan átvegyék a kamara vezetését.

Itt említjük meg, hogy Muth Gyula, a kamara miniszteri delegátusa, szerdán hivatalos ügyben Bucureşti-be utazott.

Egymillió kétszázézer kilométert repült Ujváry László, az Aire France magyar pilótája

Budapestről jelentik: Ujváry László pilótakapitány a napokban tette meg a milliomodik kilométert a levegőben. Annyi ez, mintha huszonöt-ször repülte volna át a földtekét.

Ujváry László pilótakapitány huszonegy esztendő óta járja a levegőréteget s most érkezett el ahhoz a pillanathoz, amely a legnagyobb lehet pilóta életében: *egymillió kilométer*. Hivatalosan és gondosan megmérve. Mert Ujváry László, aki Magyarországon elsőnek tette meg repülőtéren lelkes ünneplő sereg fogadta a *reis repült, de nem mint polgári repülő*, hanem mint katonai pilóta és próbarepülő. Ezeket beszámítva, több mint *egymilliókétszázézer* kilométert tett meg fent a magasban, hol gyengébb, hol erősebb, hol életét kockáztató, hol pedig biztonságos emberi alkotmányon. A mátyásföldi repülőtéren lelkes ünneplő sereg fogadta a rekordere magyar repülőt. A *Magyar Aero Szövetség* képviselőiben Kara Jenő ügyvezető elnök, nyugalmazott alezredes, a Légügyi Hivatal megbízásából Czervesz Károly légügyi igazgató és vitéz Segesváry György titkár, a Légiforgalmi Kirendeltség részéről Ágostházy Emil

felügyelő, a MALERT képviselőiben Tóbiás Prigyes és — a „millió pilóta” vállalatának, az *Aire France*-nak képviselőiben *Lefèvre* Dániel és *Szilber* József igazgató.

Hatalmas bugással érkezett meg a mátyásföldi repülőtérré az óriási utasszállító gép és néhány pillanat múlva már nyílik is az ajtó, hogy a bentülők kiszállhassanak. Azután pedig egy kék formaruhás, fekete sapkás, napbarntott arcú, markáns férfi ugrott ki a gépből: *Ujváry László pilótakapitány, az Aire France jubileums pilótája*.

Néhány üdvözlő szó, ölelés, virágcsokrot, babérszörny nyujtanak át a levegő diadalmas hősnének s máris ismerősök, rokonok, rohanják meg Ujváryt, hogy megszorongassák a kezét és gratuláljanak ehhez a nagyszerű emberi teljesítményhez, amellyel kevés ember dicsekedhetik a világon.

Ujváry László megalhat, de mégis vidáman fogadja az üdvözléseket, amelyet egyszerűen „merényletnek” nevez:

— Köszönöm... köszönöm... erre igazán nem számítottam és boldog vagyok...

Leváltják: más pilótatiszt foglalja el a kormányzó helyét és a millió kilométer után Ujváry Lászlónak alkalma van néhány órát pihennie. De ezt is megrövidítik az érdeklődők, akik ebből a jubileumi alkalomból valószággal megrohanják

— Somorja felett értem el a polgári utasrepülésben a milliomodik kilométert. — mondta Ujváry László — *uwanott, ahol őt esztendővel ezelőtt 1931 szeptember 28-án a villám csapott be a gépembe...*

Azután sietve kél a repülés biztonságának védelmére. Nem akarja a repülést ijesztővé tenni.

— *Ma már ilyesmi nem fordulhat elő, — jegyzi meg a villámcsapásra, — mert ezt a lehetőséget már kiküszöbölték. Veszély? ... Ma már nincs. Legfeljebb a régebbi időkről lehet ezt mondani.*

Az Aire France bankettet is rendezett a „milliomos repülő” tiszteletére és Lefèvre igazgató francia nyelven, majd Szilber igazgató magyar nyelven köszönti a magyar repülés büszkeségét, aki győzött a levegőben, de itt lenn a földön is a szívekben és magvaságát soha meg nem tagadva dolgozott mindenkor csak utasainak a biztonságát tartva szem előtt...

A rövid ünneplés véget ért és Magyarországra „repülő olimpikonja” — kerékpárra ült, hogy hazatérjen a családjához — és másnap megkezdte a második millió kilométert...

Önök is szüksége van arra,
hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet!
látszva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül a

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk könnyen gyorsan németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr. Ernst Häckel tanár,
a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,
a báró Eötvös Coll. tanára irt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte látszva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szójegyzékkel és a feladványok megfajlásával kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

A NÉMET NYELV ISMERETE MA MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEKI

Ára fűzve 200 lei és 10 lei portó.

Kapható: **KÖNYVOSZTALYUNÉVAL**

Repülő bizottságokat neveznek ki a megyei adók behajtására

A pénzügyigazgatóság megállapította, hogy ebben az évben az adóbehajtások a múlt évi adóbehajtásokkal szemben sokkal lassabb tempóban folynak. Ennek az oka az, hogy a múlt év óta, részint elbocsátások, részint nyugdíjaztatások miatt összesen 104 tisztviselő távozott a pénzügyigazgatóságról és a megye területén működő adóhivatalokból és helyükbe, a 104 helyébe csak hat új hivatalnokot vettek föl.

A megye pénzügyi vezetősége azért elhatározta, hogy vegyes összetételű, úgynevezett „repülő-bizottságokat” fog szervezni, az adók minél gyorsabb behajtására.

Uj rendszer az ügyészségen az erkölcsi bizonyítványok kiállítására. A helybeli ügyészségen tegnapról kezdve új rendszert vezettek be az erkölcsi bizonyítványok kiállítására. Eddig ugyanis az ügyészségen állították ki az erkölcsi bizonyítványt és ugyanott osztották is ki. Mostan az erkölcsi bizonyítványokat a titkári hivatal állítja ki és pedig az első emeleten lévő 81-es számú szobában. A kérvényeket a titkári hivatal csakis hétfőn s pénteken fogadja el reggel hét órától tíz óráig. Mindazokat, akik más napokon jelentkeznek, visszautasítják. Az erkölcsi bizonyítványokért az előirt bélyegilletékek kivül öt lei külön taxát is kell fizetni.

Október 12-én lesz a szünet. A hegyközség legutóbb megválasztott tanácsa tegnap tartotta meg első ülését. A tanács ezalkalommal megtartotta az elnökválasztást és elnöké ismét egyhanguan dr. Zigre Miklóst választották meg. A tanács foglalkozott az idei szünet kérdésével és az ez évi szünet napját Oradeán hivatalosan október 12-re tűzték ki. A szünettel kapcsolatban megállapították a munkabérekét is. Az idei munkabérek a következők lesznek: Szedők 15—20 lei. Pultonosok 25 lei. Présházi munkások 30 lei. Taposók 40 lei.

Kocsis József ref. tanító negyvenéves jubileuma. Marghitáról jelentik: Vasárnap a bihormegyei Suplacul de Barcau község lakossága meleg ünneplésben részesítette Kocsis József református elemi iskolai igazgató-tanítót, aki most töltötte be tanítói munkásságának negyvenedik évét és e négy évtizedet a községben töltötte el s generációk tanulták tőle a betűvetés mesterségét. A templomban folyt le az üdvözlő ünnepség, este pedig 170 terítékes vacsorán éltették a kiváló tanítót.

Temetések. Molnár Sándor nyug. fogházrámester 68 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön 6 órakor lesz a Haller-kápolnából.

Szabó Klárka 8 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön 4 órakor lesz az Ember-kápolnából.

Horia Feldurianu meghalt. Temetése ma délután lesz Santandrein. Erdélyi „Concordia.”

A bérlőközönség tájékoztatására. Midőn a városi tanács az 5 százalékos taxa fellebbezési tárgyalását felfüggesztette, ígéretet tett arra nézve is, hogy a behajtást is felfüggeszti. Mindezek dacára a behajtó közegek folytatják a végrehajtást és az inkasszalást. Felkérjük mindazokat, akiknél ilyen eset fordul elő, hogy tagadják meg a fizetést s egyúttal az esetet irodánkba jelentsék be. Lakásbérlők Szövetsége. Dr. Zoltán Károly, főtitkár, Str. Rimanóczy No. 12.

Ph. Bottome:

Az orvosok

című világhírű regénye a könyvpiac legnagyobb sikere.

Ára: 126 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

A francia pénzügyminiszter szenvedélyesen kifakadt a rémhírterjesztők ellen

Tagadja, hogy igaz volna az üzemek megszállása. — A munkaadók az üzemek megszállásáról panaszkodnak. A tőke menekül

Párizsból jelentik: Vincent Auriol szocialista-párti pénzügyminiszter kedden nyilatkozott a sajtó számára a tőke és meneküléséről és a tőzsdé tartózkodásáról. A pénzügyminiszter nyilatkozatában kijelentette, hogy nem érti a tőzsdé tartózkodásának az okát.

— Hitvány gonosztevők terjesztik azokat a rémhíreket — mondotta — hogy a tőkét nálunk belsevizálják és hogy a munkások több párizsi üzemet megszállottak.

— Valamennyi miniszteriumnak közös törekvése a rend helyreállítása a mai politikai viszonyok keretében.

— Mire való ez a szüntelen riadalom? — kérde nyilatkozata végén a miniszter. — Szinte hihetetlen, de mégis ugylátszik, egyesek biznak ezeknek a rémhírterjesztőknek. Be kell látni, hogy a kormány erőfeszítésének végül is hathatós eredménye lesz.

A miniszterelnök és a belügyminiszter beismerte, hogy a sztrájkolókkal szemben a kormány tehetetlen

Párizsból jelentik: A keddi minisztertanácsban — kiszivárgott hírek szerint — a belügyminiszter és Blum miniszterelnök kénytelen volt beismerni, hogy a sztrájkokkal szemben tehetetlenek. A munkaadók hallani sem akarnak arról, hogy teljesítsék a munkások követeléseit és elfogadják a munkások feltételeit, amíg a sztrájkoló megzavarta tartják az üzemeket. Beismeri továbbá a kormány, hogy helyzete erősen megrendült.

A miniszterelnöknek nehéz a választás a jobb és baloldal közt, mert egyik oldalon a munkaadók, másik oldalon pedig az erős szakszervezetek állanak.

**Hatvankét üzemben dúl a sztrájk
Forradalmi állapotok Lilleben**

Párizsból jelentik: A sztrájkhelyzet miatt a közvélemény izgalma ma a tetőpontra hágott. A „Jour” szerint a sztrájkmozgalommal szemben való kormánygyengesség miatt a külügyminiszter és Blum miniszterelnök közt az utóbbi napokban éles ellentétek támadtak.

Lilleből jelentik: Kedden valóságos forradalmi helyzet uralkodott a városban. A szocialista pártszervezet gyűlését a dolgozni akaró szabad szakszervezetek tagjai megzavarták. A polgárőrség és a tüntetők összeütköztek s a verekedésnek 30 súlyos sebesültje maradt a helyszínen.

Lillen kívül 67 üzem huszonhétézer munkása sztrájkol Franciaországban. Lilleben külön negyven ezer munkást érint a sztrájkmozgalom.

A kormány lemondott arról a tervről, hogy Lilleben folytassa a békítő tárgyalásokat, azért a kormány kiküldöttet visszautaztak Párizsba.

A spanyol vörösek ismét belekötöttek egy angol hajóba

Franco tábornok újabb csapatokat hoz Marokkóból

Gibraltárból jelentik: A „Gibel-Zeryon” nevű angol gőzöst, melyet már egyszer átküldtek a spanyol kormányhajók, ma ismét megtámadta a spanyol vörösek egy hajója. Az angol gőzös segítségkérő jeleire egy brit hadihajó jelent meg a láthatáron, mire a spanyol gőzös beszüntette az ágyúzást és gyorsan eltávozott.

(Tenerifa.) Franco tábornok folytatja Afrikából a csapatállításokat és Madrid ostromát

tizenöt napon belül meg akarja kezdeni. Mola tábornok négy nagy sereggel elindult Guadaramma felé.

* Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbetegségek szívesen isznak reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert annak hatása gyors és biztos, enyhe és kellemes. Az orvosok ajánlják.

AZ AUTOMOBIL

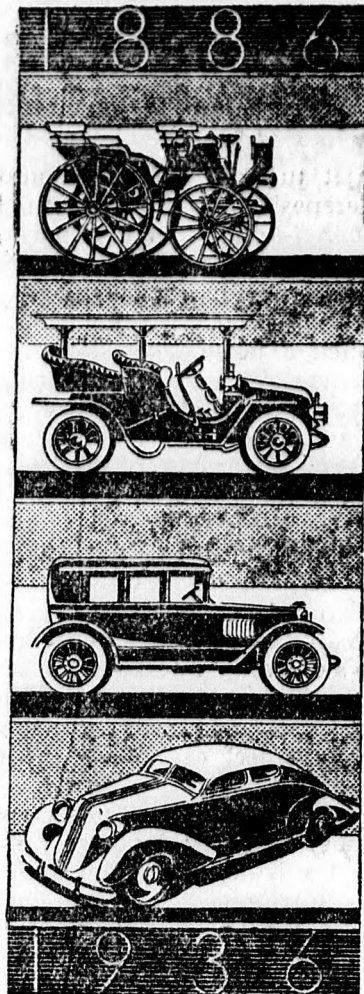
utolsó 10 év alatti fejlődése az üzemanyagban is változást hozott: feltaláltak

ANTIDETONÁNS BENZINT

AZ ETHYL KÉK BENZIN, az „Unirea” finomító antide-tonáns üzemanyaga EMELI GÉPENEK TELJESÍ-TŐKÉPESÉGÉT ÉS A MOTOR HOSSZABB ÉLETTARTAMÁT BIZTOSITJA.

Ha azt akarja, hogy jobb teljesítményt érjen el, úgy tartányában Ethyl kék benzinnel kell lennie, az Unirea finomító antide-tonáns üzemanyagának. Noha literenként valamivel magasabb árat fog fizetni (az Ethyl kék benzin 50 banival drágább) mégis ezen üzemanyag révén, amelynek kiváló a minősége, megtakarítást fog elérni, mert TOBB KILOMÉTERT TESZ MEG LITERENKÉNT. Tehát ne habozzon: használjon jobb benzint, amellel még takarékoskodik is.

ERDEKLI ÖNT az Ethyl Kék Benzin tudományos értéke? Kérje az „Unirea” bármelyik tankállomásán illusztrált füzetünket, vagy írjon az „Unirea” társaságnak, Strada General Berthelot No. 90, București.

**ETHYL KÉK
BENZIN**
1936 ÜZEMANYAGA

Nicolescu érsek és Balan püspök ünnepélyes eskütétele a király előtt

Az érsek arról szólt, hogy a legfőbb hatalom a szabadság biztosítója

București. Saját tud. Tegnap történt meg Nicolescu mitropolita és Balan püspök ünnepélyes beiktatása Sinaia-n a király által. A főpapok és kíséreteik 12 órakor jelentek meg a Peles-kastély ünnepi termében, ahol néhány percre reá a király is megjelent. Miután a kultuszminiszter felolvasta az investáló dekrétumot, Nicolescu mitropolita hosszabb beszédet intézett az uralkodóhoz. — Az államnak — mondotta — mindig és mindenütt szüksége

lesz az egyházra, az isteni program végrehajtójára. De viszont az egyháznak is mindig szüksége lesz az államhatalomra, amely őt isteni megbízás alapján támogatni köteles. Nekünk kötelességünk, hogy támogatóan vegyük körül a trónt, mert a legfőbb hatalom a szabadság biztosítója. Ha eltöröljük a hatalmat, mindenki parancsolni fog s ha mindenki parancsol, eltűnik a szabadság, mert mindenki parancsa senki parancsával egyértelmű. Az egyház, amely féltékenyen őrzi a népeknek Istentől származó szabadságát, hűen áll a trón mellett.

Beszéde végén biztosította a mitropolita az uralkodót, hogy a görög katolikus egyház, mint a múltban is, védelmezője lesz a nemzeti ügyeknek.

A király válaszában utalt arra, hogy a görög katolikus egyház a nemzeti ügy védelmezője volt a múltban s annak kell lennie a jövőben is. Romániának szükséges van az egyház támogatására, hogy az isteni tanítás által erősödjék az állam.

Balan püspök beszédére válaszában a király az egyház társadalmi jelentőségére mutatott rá és hangsúlyozta a püspöknek azt a kötelességet, hogy lelkeszeinek munkáját ellenőrizze.

Búcsú Petőfiék budapesti lakásától

(Saját tud.) A nyáron lebontották az egykori Kerepesi, most Rákóczi-uti 12. sz. alatti *Marczibányi-házat*, melynek második emeletén lakott két évig a legnagyobb magyar költő ifju hitvesével s ahonnan a fehéregyházi esztater ismeretlen örök lakásába költözött.

Ennek a kétemeletes, több mint százötven éves háznak lépcsőit sok egyszerű ember között, akik nem is sejtették ennek az egykori nemesi palotának halhatatlan lakóit, e sorok írója is taposta. A Marczibányi-házzal szemben van ugyanis a Rákóczi-uton a Pestre került transylvániai magyarok klubháza, ahol könyvtárosi teendőikkel évek óta szolgálatot a közügyet. Bizony mi sokszor kegyelettel tekintettünk a szemközti házra, melyet az egykori nábob, Marczibányi építtetett, akinek tudományos segélyei, alapítványai 1810—1830 közt, tehát még a Tudományos Akadémia alapítása, illetőleg működésének megkezdése előtt oly sokat tettek a magyar szóért és művelődésért. Bezzeg a ház, illetőleg most már házhely mai tulajdonosa, valami Holitscher nevű jövevény, annyi kegyelettel sem volt az öreg, roskadozó bernáz emléke iránt, hogy legalább annak a lépcsőzetnek és folyosónak egy-egy darabját ajándékozta volna a Petőfi-háznak, amelyeket a nagy költő s még más nagyjaink tapodtak.

Az első emelet jobb sarok szobáiban (2 szobás és konyhás „lakosztályában”) lakott a magyar színészet hőskorának halhatatlan alakja: *Déryné ifjasszony*, aki naplóiban bosszúsággal vegyes szeretettel emlegeti a Marczibányi-házat. A bal sarokban szintén egyszerű kispolgári lakásban élt évtizedekig Kossuth Lajos anyja, leányaival, tehát bizonyos, hogy 1849-ig, amikortól kezdve a császári kegyetlenség földönfutóvá tette, *Kossuth* is gyakran ide szállt. Akkor ez volt Pestnek a legmoderneob, új városrésze, itt a Sip-utca környékén, egy kis utcát beljebb még állt a *Hatvani-kapu* s a mostani Astória-szállóval szemben a híres régi Nemzeti Színház épült, éppen 100 évvel ezelőtt. Hogy közel legyen a világot jelentő deszkához, itt a szép Marczibányi-házban (akkor a környéken ez képviselte a nyugati kényelmet), bérelt sokáig lakást *Egressy Gábor*, a nagy színész is.

Emlékszem, a kettős bejáratú, hátsó kapujával a Dohány-utca néző ház egyik falán kis köztábla jelezte ugy másfél méter magasságban (akár csak a Rókus-kórház temploma falán) az 1838. évi borzalmas árvízzeit ilyenformán: „Wasserhohe 1838.” Mikor *Petőfi Sándor nászútjáról* Transilvánia fővárosán és Aradon keresztül a Szendrey-kuriából 1847 nov. 4-én Pestre érkezett, itt a Dohány-utca néző három

szobás lakásában pihente ki az uti-fáradalmat, amivel pedig a delizsánc korában ugyancsak el lehetett gyötörve. Ezt a lakást, amelyben még ez év tavaszáig egyszerű szabóműhely pöffszkedett, Petőfiéknek Jókai vette ki és rövidebb ideig ez a nagy mesemondó is egyik szobájában lakott. Tudjuk, hogy Petőfi a regényes leánykéréskor az öreg Szendreyt megbántotta s mikor végre 1847 nyáron mégis hozzájárult Julia esküvőjéhez, azt is kikötötte, hogy a szegény költőnek segítséget, leányának hozományát nem ad. Így bizony a legszűkösebben kezdték meg a házasságot a Szendrey-kuriából hozott néhány butor között. Petőfi önérzetes, sőt hírnevére büszke, szókimondó természete miatt az öreg Szendrey nem jött fel Pestre, de Julia többször meglátogatta apját, sőt Debrecenbe férje is elkísérte az após felé.

A lebontott ház udvarán ritkán járt keresztül Petőfi, minthogy szegyele kopottas ruháját, szegénységét, ezért a hátsó lépcsőn, a Dohány-utca felől járt haza. Itt a szerény második emeleti lakásban született Zoltán fia, ezeken az egyszerű vasrácsos folyosókon sétáltatta a típegő kis fiút a „*feleségek felesége*”, mert hiszen az ilyen bérházban a folyosó a legnagyobb. Itt a nagy fehér cserépkályha mellett, ülték 1847 és 48 esikorgó telén az ifju házassok s most azokkal az ablakokkal, ajtókkal együtt, miket Petőfi nyitogatott, ezt az *ihlető fehér kályhát is szemétre vetette a kalmár utókor*.

Dr Gergely Pál.

Spártai szellem egy gólya-családban

Kedves gólyahistóriáról számol be az egyik osztrák vadászolóíró, Burgenlandban történt meg az eset. Tíz év óta lakott itt az egyik régi kastély kéményén egy gólyapár, amely monopóliumként kezelte két kilométeres körzetben a vidéket és környékét elkergetett innen minden betolakodó békavadászt. A gólyacsalád azonban a jelek szerint nemcsak kifélt tanusította ezt a harcias magartást, de a családban belül is spártai szellemben éltek.

Megtörtént ugyanis az idén, hogy az egyik ujjazott fiókájuk testi konstrukciójával nem voltak megelégedve és az említett spártai hagyományokhoz híven, kitesztették a szülői fészekből. Szánalmas volt nézni az eltaszított kis gólyafiókákat erőködését, hogy a kegyetlen szülői határozatot megváltoztassa. Újra és újra megpróbálta a fészek meglépező testvérei közé behatolni. A próbálkozás azonban minden alkalommal balsikerrrel végződött, mert a gólyaszülők minden alkalommal elkergették. Végül is lemondott a reménytelen vállalkozásról és mint a hiradás beszámolója másképpen, de „melyeszes filozófiáról” tanuskodóan fogta fel helyzetét. Elkezdett lefelé sétálni a kastély udvarában s az utána futó fokezi-kutyáknak ugatására rá sem hederített. Próbálták etetni, az eléje tett békákat azonban rátekintésre sem érdekeltette, olyannyira, hogy végül is aggasztóan saványodni kezdett.

Mint később kiderült, a baj éppen ottan volt, hogy a fiatal gólya csemete nem tudta mit kezdjen a békákkal. Mert mikor végül is az éhség rávitte, hogy hozzájuk nyúljon, meglepetéssel látták, hogy csak ügyetlenül ide-oda ráncigálta őket, de nem tudta lenyelni.

Ekkor azonban a szakácsnénak, aki egyébként is a kacsákka! és libákka! szokott foglalkozni, mentő gondolata támadt. Hóna alá kapta a fiatal gólyát, bevitte a konyhába és szabályszerűen megtömté, akár egy libát. Persze a végén nem felejtkezett meg néhány darabka nyers húsról sem. Három napig tartott ez a mesterséges táplálás és az „untaulich” gólyacsemete közben remekül belejött a nyelvbe. Ettől kezdve magától is elindult kisebb vadászó turákra és nemsokára rá jelentkezett a szülői fészeknél, ahol — csodák csodájára ez alkalommal nem kergették el, hanem mint „megért” gyermeket” még nagyobb szeretettel fogadták be. Most még csak az a kérdés — írja az osztrák lap — hogy az ősi vándorlás alkalmával a hosszú utra is alkalmasnak fogják-e találni a szigorú gólyaszülők a csemetét vagy megint a szakácsnő konyhájára kerül.

* Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbetegségek szívesen isznak reggelenként egy-egy pohár természetes „*Ferenc József*” keserűvizet, mert annak hatása gyors és biztos, enyhe és kellemes. Az orvosok ajánlják.

Evés közben ne olvassunk!*)

Elődeink, akik a táplálékot adó növényeiket még igen nagy tiszteletben tartották — és hittek a kenyér szentségében, annyira, hogy annak meghamisítása halálbüntetéssel járt, amely esetben a hamisító egész nemzetségét kiirtották — étkezés előtt mindig magukba szálltak és nagyon összeszedték magukat. A család fő imát mondott, amelyben megköszönte Istennek a táplálékot. Ilyen előkészületek után, amelyek igen megnyugtatóan hatottak az idegekre, mindenki elmerült az ételeknek élvezetében és a rágás a. a. pos és aprólékos elvégzésében. Emellett az orris igen nagy szerepet játszott „az egészség ezen óreinél” — ahogy prof. Jäger nevezte őket, — mert az olyan ételt, ami már nem volt egészen friss, aminek szaga volt, nem hagyta a szája kerülni.

Világos, hogy abban az időben az emberek, ilyen módon étkezve napjában két, legfeljebb háromszor, minden falatot jól megrágva, nem terhelték meg gyomrukát és beleiket és étkezéseik kedélyesek és fesztelenek voltak, ami bizonyítja, hogy jól esett nekik az ilyfajta étkezés.

Mindenesetre tartuk függőben a kérlést, hogy egészen igaz van-e annak, aki azt kívánja, hogy az étkezés 30—60 harapásból álljon és eközben vagy 2000—3000 rágási mozdulatot végezzünk. Az biztos, hogy sokaknak, akik megszokták bizonyos időközökben étkezni, anélkül, hogy éhséget éreznének, sokkal helyesebb lenne étkezéseik számát csökkenteni és inkább hosszabban és alaposabban végezni a rágási műveletet.

Eltekintve a sok beszélgetéstől az mutatja leginkább a mai ember ideges mohóságát az asztalnál, hogy gyakran látjuk őt olvasni étkezés közben. Már korareggel a reggelli elfogyasztásánál a naplapokat falja, amelynek többé-kevésbé izgató hírei gátlólag, vagy izgatólag hatnak a gyomor és a belek idegeire. Az étkezés közben való olvasás mindenképpen károsan hat a szervezetre, lévén a gyomor és az agy között szoros összefüggés. Sohasem szabad ezért mindkettőt egyidőben megerőltetni, sőt foglalkoztatni sem. Egy kedélyes, könnyed társalgás ellen nem lehet kifogást emelni. Ilyen békés beszélgetés nem erőlteti az agyat, sőt úgy hat rá, mint halk muzsika, vagy egy izlésesesen, szépen felvirágozott asztal.

Az olvasás étkezés közben, azonban egészen más valami. Az olvasó alig látja mit eszik, a táplálék lényegével nem törődik, nincsenek rá hatással a zene, vagy a virágok, zavarja őt az asztaltársaság, akár csak ő azokat. Számos oknál fogva és nem utolsó helyen említve az egészségügyi okokat, mindig válasszuk el a szellemi munkát a testi munkától, amilyen pl. az evés. Az a közmondás, hogy tele gyomorral nem megy a tanulás, azt jelenti, hogy csak hosszabb idővel az étkezés után lehetséges eredményes szellemi munkát végezni, mikor az agy már kipihente az étkezéssel járó megterhelést.

Sajnos, a mai világban nem nagyon szokos a napi munkát helyesen beosztani. Gyakran szoktunk, anélkül hogy rá gondolnánk annak helytelenségére, a legkülönbözőbb és homlok-egyenest ellentétebb két ténykedést egyidőben végezni, aminek ártó hatása nem mindig jelentkezik azonnal. Azonban mindig hátrányos és rendre bizonyos ziláltságot kölcsönöz lényünknek és idegeinket túlfeszíti. Képtelenség pl. hogy miközben egy szép gyümölcs szeletet eszünk, figyelemmel kövessünk az újságban egy gyilkosságot, vagy szerencsétlenséget, annak minden egyes részletével. Annak a munkának, amit a gyomor és a belek alulról, az agy pedig felülől ró a rekeszizomokra, sohasem szabad egyidőben történnie, ha azt akarjuk, hogy az eredmény jó legyen. Ezt jegyezzük meg magunknak olvasásnál is, étkezésnél is!

* Dr Schmidt Béla főorvosnak „Magyar Népegészségügyi Szemle c. folyóiratából.

Prof. Dr Rauschburger Pál legújabb műve!

A fejfájások okai és gyógyításuk

A tartalomjegyzékből: Mi is a fejfájás? — Ideges eredetű fejfájások — Reumás s csúszos fejfájások — A fejszakák és zsábaszerű fejfájások — Az agyvelőburok és agyvelő betegségeiből eredő fejfájások — A cukorbeteg fejfájások panaszai — A változás korában lévő (férfiak és nők) fejfájásai — A külső behatások, sérülések okozta fejfájások — Az egyén általános testi tulajdonságai kölcsönhatásából eredő (habitális) fejfájások — Kétoldali és féloldali fejfájások — Az elhízás okozta panaszok — Az asztmás beteg fejfájásai — A migrain rohamok különböző okai — A gyomor és hasi zavart működéséből eredő fejfájások — Gyógyszeres — Diétás — Hormon kezelése — Pszichoterápiás gyógyítás — Sebészeti kezelés — Fizikális gyógyítások — A fejfájások teljes gyógyítása — stb. stb.

Ara csak 110 lel és portó.

Beszerezhető KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

HIKÉK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés felügyelői helye
Oradea, Strada Regele Carol II, 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hálftábla: Egész évre 200, fél évre 100, negyedévre 50, egy hónapra 20. Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Platina Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adjuk vissza. Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, reggeli köd, többfelé eső. A hőmérséklet emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.21 egynegyed, London 15.53 egynegyed, Newyork 306.87, Brüsszel 51.85, Milánó 21.15, Amszterdam 208.32 fél, Berlin 123.42 fél, Bécs 56.70, Prága 12.70, Varsó 57.80, Belgrad 700.

Az oradeai Mezőgazdasági Kamara a terménypiac áráiról az alábbi hivatalos jelentést adta ki: Búza 390—400, rozs 260—270, kukorica 300, árpa 280, zab 260, széna 110—130, lóhere-lucerna 150—170, szalma 25—30, csöves tengeri 110—120. A kövér sertés ára az elmúlt hetipiacon 18—24 lei között mozgott.

Megnyílt a Pázmány-egyetem. Budapestről jelentik: A Pázmány Péter tudományegyetem tegnap tartotta alakuló gyűlését. Korniss Gyula, az egyetem prorektora az egyetem háromszázéves működéséről tartott előadást. Azután Pataki Arnold új rektor beszélt.

Lelkész a carei német konviktusnál. A satumarei püspöki hatóság a carei német konviktus igazgatóságának kérésére a konviktushoz a tanév elejétől kezdve Pfeiffer Matyas v. tireami, utóbb ardudi s. lelkész lelkij gondozóvá nevezte ki. A lelkész, a püspöki rendelet szerint, kizárólag csak a konviktus növendékeinek lelki életét lesz hivatva gondozni, továbbá a liceum német tagozatában és a német állami elemi iskolában a hittant fogja tanítani. A lelkész szeptember 1-én foglalta el állását.

A timisoarai Magyar Párt a színházat Szabadkay igazgató részére kérte. Timisoara. Saját tud. Kedden délelben a magyar kulturális egyeték küldöttsége jelent meg Coman Agoston városi időközi bizottsági elnöknel, hogy a város magyarsága nevében kérje, hogy Szabadkay József satumarei színház igazgató kapja meg a magyar színházat. A küldöttséget Gyulay János dr., a Magyar Párt alelnöke vezette. Kifejtette, a magyarság azért kívánja Szabadkayt, mert komoly kulturumkát fejt ki és anyagilag is biztos, hogy a helyét megállja. Nem kívánatos, hogy mint eddig, a magyar színiváddal azzal záruljon, hogy a színészek nem kapják meg a fizetésüket s a direktorok adósságait a városnak és a magyar társadalomnak kell fedeznie. Coman elnök a válaszában kijelentette, hogy nem a pályázók személyét tekintti, hanem azt akarja, hogy a magyar lakosság jó színházhoz jusson. Feltétele csak, hogy jó állampolgár-e az illető igazgató és hogy anyagilag is garantálhatja-e a dolgok menetét. A városi időközibizottság különben szerdán dönt ebben az ügyben. A magyar színházat hárman pályázták meg. Értesülésünk szerint Szabadkayt kívül Kozma Hugó (Arad) és Horváth László volt timisoarai színész a másik két pályázó. Az ügyben különben még egy igen különös mozzanat adódott elő. Hír szerint ugyanis feljelentés érkezett a városhoz, amely szerint Szabadkay irredenta propagandát fejtene ki. Szabadkay erre a satumarei helyhatóságoktól szerzett be bizonyítványokat, hogy ellene ilyen tekintetben nem merült fel kifogás. A bizonylatokat személyesen adta át Coman elnöknek s az egész csak rágalom, hogy a színházat ne kaphassa meg.

Uj Mussolini emlékmű Rómában. Rómából jelentik: A Mussolini-fórumon már megkezdtek a munkálatokat annak a hatalmas bronz emlékműnek a felállítására, amelyet a balilla-szervezetek emeltetnek, hogy a birodalom megalapításának emlékét hirdesse. Az emlékmű sulya 5000 mázsa, magassága 86 méter, belsejében két felvonó visz a magasba és a tetjén rejtett erkélyről lehet majd gyönyörködni a Mussolini-fórumra és Rómára nyíló csodálatosan szép kilátásban.

Rendelet a felekezeti iskolák feliratairól. A Sălaj megye főnöksége 9702-1936 szám alatt oly értelmű rendeletet küldött ki a felekezeti iskolák igazgatóságaihoz a szolgabiroóságok és városi előjáróságok útján, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszteriumnak 1936 május 29-én kelt 73.504. számú rendelete szerint a felekezeti iskolák vezetői kötelesek az állam nevében kiírt iskolafelirat mellett az iskolák előadási nyelvén is kiírni az iskola jellegét. E rendeletnek gyakorlati végrehajtását Careiban szóbelileg letiltották a római katolikus fiú-iskola igazgató-ságánál.

Az új katonai főparancsnok vaskézrel csinál rendet Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Bill tábornok, a palesztinai angol őrség parancsnoka látott hozzá a rend helyreállításához. Kedden a jeruzsálemi büntető-törvényszék meghozta az első halálos ítéletét. Két arabot ítélték halálra, akik Nablus környékén egy angol járórra tüzeltek és egy angol katonát megsebesítettek. A palesztinai kormány nem engedélyezte az arab körzeti bizottságok csütörtökre hirdetett értekezletét.

H. G. Wells helyett Jules Romain lett a Pen Club világegyháza. Buenos Airesből jelentik: A Pen Club világegyháza H. G. Wells helyébe, akinek elnöki megbízatása lejárt, Jules Romaint választotta meg elnökévé. A legközelebbi értekezletet 1940-ben Tokióban tartják.

Meghalt Zaimis, a híres görög politikus. Athénből jelentik: Zaimis, volt görög politikai vezér kedden délután 81 éves korában elhunyt.

Véget ért a Satumarei Hónap. Saját tud. A Satumarei Hónapot augusztus 15-én nyitották meg. Később október 1-ig meghosszabbították, de most mégis bezárták a kiállításokat. A Satumarei Hónap anyagiakban és erkölcsileg kielégítően eredményezett.

Bappert Lajos detai plébános címzetes apát lett. Timisoara. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Bappert Lajos c. kanonokot, detai plébánost kemechei címzetes apátá nevezte ki. Bappert apátplébános az egyházmegyei papság igen kimagasló tagja. 1871-ben a banati Dognacean született és negyvenkét év óta fáradozatlanul és nagy eredménnyel működik az Ur szőlőjében. Miután több helyen kaplán volt, Versecen mint hitoktató működött, majd 1910-ben Caransebes plébánosa lett és még itteni működése idején címzetes kanonokká nevezték ki, majd 1920-ban Detára került plébánosnak. Nemrégiben egészségi állapotára való tekintettel nyugdíjaztatását kérte és október 1-én nyugállományba is lép. A főpásztor elismerése jeléül tüntette ki most az apát méltósággal Bappert plébánost. A kemechei apátság, amelynek apátí címét kapta, valamikor Tómpós nevű helyiség mellett fektűt, a Mures partján. Templomát a kunok dúlták fel.

A Cluj strand 700 ezer leit jövedelmezett. Cluj. Saját tud. Az idei nyár aránylag nagyon rövid volt. A strandfürdők már hetekkel ezelőtt bezárták kapuikat. A Cluj városi tanács most hozta nyilvánosságra a strandfürdő bevételeinek mérlegét. Ezen a nyáron 700.000 leit meghaladta a jövedelem.

Az első repülőgéplöpési per Angliában. Londonból jelentik: Csütörtökön tárgyalták Angliában az első repülőgéplöpési ügyet. Két héttel ezelőtt, augusztus 20-án a portsmouthi repülőtéren két munkása ellopott egy repülőgépet és Spanyolországba akart repülni vele. Egyikük sem értett sokat a vezetéshez s alighogy startoltak, a gép máris elvesztette egyensúlyát és lezuhant. Mindketten megsebesültek, egyikük olyan súlyosan, hogy még most is kórházban fekszik. A másik repülőgéptolvaj, a 27 éves Joe Smith csak könnyebb sérüléseket szenvedett s csütörtökön a bíróság elé állíthatták. A törvényszék repülőgéplöpés büntette miatt négyhónapi börtönrre ítélte.

Uj könyv fiatal leányoknak!
P. Wagner:
Mai lányok életstílusa
 Hat fiatal leány élettörténetét tartalmazza ez a kitünő könyv, akik más-más életkörülmények között gyönyörű példáját adják a mai leányok helyes életmódjának. Élénk, színes és bájos életrajzok ezek, olvasásuk a legfrissebb szórakozás és a leghelyesebb időtöltés.
A képekkel élenkített könyv ára 60 lei és 10 lei portó.
Megrendelhető könyvosztályunknál.

Egy bejárónő nyerte a milliós sorsjegy negyed részét. Az osztálysorsjáték harmadik osztályának keddi húzásán az egymilliós nyeremény egynegyedét Oradeán Tokaji Agnes 55 éves nagyon szegény bejárónő nyerte el. A házigazdája éppen azért volt nála, hogy felmondja a lakást, amikor a sorsjegy elárúsító üzlet embere megérkezett a hírrel, hogy 22744. számú sorsjegye 250 ezer leit nyert. A sorsjegy többi részét Timisoarán nyerték meg. A szerencse ez alkalommal igazán jó helyre érkezett egy nagyon szegény, dolgozó, sánta asszonyhoz, akinek hátralevő évei, ha, amint mondja, házat vásárol a nyert pénzen, biztosítva van. Az asszony elmondotta, hogy a Colectura Oficiala oradeai fiókjánál vásárolta. Valósággal a szájától vonta el a falatot, hogy a sorsjegyet megvehesse. De a Colectura Oficiala oradeai fiókjánál rábeszéltek, hogy váltassa ki a sorsjegyet, mert biztosan fog nyerni vele. És nekik volt igazuk, a sorsjegy tényleg nyert s boldoggá tett egy szegény asszonyt.

Uj harci repülőgépek. Bucuresti. Saját tud. A brasovi repülőgépgyár tegnap mutatott be a hatóságoknak egy új harci repülőgépet. Sebessége 350 kilométer. Száz kg. szükséges megterheléssel, öt gépfegyverrel lő holt szög nélkül.

Halálozás. Néhai verseghi Nagy Ferenc dr., a Cluj, majd a budapesti Tudományos Egyetem tanárának özvegye, Nagy Ferencné szül. Huzella Erzsébet 74 éves korában Budapesten elhunyt. Az elhunytban verseghi Nagy Elek ny. vatikáni követ édesanyját, Huzella Ödön, az ismert ardeali író, Huzella Irén és H. Huzella Böske nagynénjüket gyászolják. Özv. Nagy Ferencné hétfőn temették el a sopronmegyei Rőjtőkön levő családi sírboltban.

Budapestről jelentik: Szabados Béla magyar zeneművész, a budapesti zeneművészeti főiskola nyugalmazott tanára számos opera és operett szerzője kedden délelőtt Budapesten hatvankilenc éves korában meghalt.

Magyarország lakosságszáma kilencmillión túlhaladt. Budapestről jelentik: Az állami statisztikai hivatal most tette közzé a június végén tartott népszámlálás eredményét. A népszámlálás adatai szerint Magyarország 9 millió 4346 lakosa van.

Iskolai légvédő gyakorlatok Ausztriában. Bécsből jelentik: Az osztrák légvédelmi törvény végrehajtása során 1936-ra tervbevétték az iskolai légtalalom fokozott kiépítését is. Az iskolák tanszemélyzetét és tanulóit Ausztria egész területén légvédelmi oktatásban részesíti. Januárban rendezték meg az első nagy iskolai-légvédelmi gyakorlatot a Muhr melletti Bruck reáliskolájában. Délelőtt 11 órakor hangzott el a légvédelmi riadó jel, amelyre a tanulók tanáraik vezetésével alatt elhagyták az iskolát és az alsóbb osztályok a légvédelmi óvóhelyekben helyezkedtek el. A felsőbb osztályu tanulókat viszont az egészségügyi, a tűzoltó, a fertőtlenítő és a gázkémlő csapatok kiegészítőként osztották be. A brucki iskolai légvédelmi gyakorlatokat nagyszámu köd, gyújtógáz gyakorló-bomba tette a valóság-hoz hasonlóvá.

Kényszerleszállást hajtott végre két amerikai óceánrepülő. Newyorkból jelentik: Merrill és Richman amerikai repülőök Londonból Newyorkba menet, benzinhány miatt, kényszerleszállást hajtottak végre a terranovai Musgrave Harbour mellett. A repülőgépek megsérültek.

Aki egy vödör havat küld VIII. Edward koronázására. Bécsből jelentik: Érdekes részleteket beszélt el a küszöbönálló angliai koronázási ünnepegekről Sir Ronald Jarvis brit koronaugyész, aki néhány nappal ezelőtt érkezett európai körutazása során az osztrák fővárosba. Sir Jarvis a brit birodalom egyik legelső jogásza és tagja a lord Haitsham elnökletével működő „Court of Claims”-nek. Az „Igénybíróságnak” érdekes szerep jut a koronázás előkészületeiben. Neki kell döntenie a tömérdek óségi privilégium dolgában, amelyeknek ez alkalomból érvényt kívánnak szerezni. Az Igénybíróság — beszéli Sir Ronald Jarvis — első döntéseit már júliusban meghozta. A newcastlei herceg és a Shrewsbury-i earl között évszázadok óta folyó vitát, hogy melyiküknek kell szállítania a koronázásra a király lohhkezőre való fehér keztűt, a herceg javára döntöttük el. Elismertük, hogy a skóciai Earl of Foulis, egy vödör havat küldhet az uralkodónak a koronázásra. Most kell betölteni a „királyi bajvivő” címét, amelyre hét főrangu ember pályázik. A királyi bajvivónak az volt a kötelessége, hogy harcászalljon mindenkivel, aki igényt emel a trónra. aVlamiakor komoly kötelezettséget jelentett ez a ma meglehetősen veszélytelen cím. Szeptemberben döntünk egy suszter igényéről, aki régi okmányok alapján azt állítja, őseinek kiváltsága volt, hogy a koronázáson szőnyeget terítsenek az uralkodó lába elé. Kevesen tudják, — mondta végül Jarvis — hogy bíróságom jogkörébe tartozik a királyi udvartartás állásainak betöltése. Az Igények Bíróságával a király sem rendelkezik, csak kívánságait juttathatja kifejezésre. De még nem volt példa rá, hogy az uralkodói kívánságok ne találak volna meghallgatásra.

Kéthónapos gazdasági tanfolyam Ciucban. Mercuria-Ciuc. Saját tud. Dr. Pál Gábor orsz. képviselő érintkezésbe lépett az E. G. E. vezetésével, hogy a ciuci gazdálkodási viszonyoknak megfelelő továbbképző szaktanfolyam rendezésék, a különleges viszonyokat ismerő szakelődök közreműködésével. A kivitel részletei most vannak megbeszélés alatt.

Ne bízd cselédre a lakásodat. Bucurestiből jelentik: Albanopol Petre fővárosi ügyvéd és felesége Sinaiába utaztak és a lakást a cseléd, Hodobas Margareta gondjaira bízták. Az uriaszszony nem vitte mgával körülbelül 200 ezer lei értékű ékszereit, hanem azokat a szekrénybe zárta. A cseléd gazdáinak távolléte alatt felvette asszonya elegáns ruháit és multságokat rendezett a lakásban. Megismerkedett két fiatalemberrel: Ludwig József és Constantinescu Cristodolival, akik élet-halálra udvaroltak a leánynak. Az egyik multság alkalmával a cseléd feltörte a szekrényt és magára aggatta a negyedmillió lei értékű ékszereket. Ez a körülmény a két fiatalembert vakmerő terv keresztülvitelére bírta. Egy este leittatták a leányt és míg eszméletlenül fektült a szobában, ellopták az ékszereket s eladták Marcus Aron nevű kereskedőnek. A leány nem tett feljelentést, de tegnap hazaérkezett az ügyvéd és felesége, akik felfedezték a lopást és jelentést tettek a rendőrségnek. Huszonnégy óras nyomozás után, ugy a cseléd, mint a két fiatalember és az orszáda a rendőrség kezébe került.

Gyilkosság az Operaházban. Rio de Janeiróhól jelentik: Az itteni színház tegnapi előadásán, amikor a Traviatát játszották, Pessoa volt pénzügyi államtitkár több revolverlövélssel megölté Sarcinelli ismert hegedűművészt. A gyilkosságot a volt államtitkár állítólag féltékenységből követte el.

Egy östehetségű földműves-tenorista szerelmi drámája. Békéscsabáról jelentik: Kettős szerelmi dráma színhelye volt a békéscsabai Dobo közszé. Egy fiatal gazdaleány, Váradi Lajos, a dobozi országoton agyonlőtte szerelmét, Kovács Margitot, a falu legszebb leányát, azután önmagát lölte szíven. Váradi Lajos, a fiatal legény művészi pályára készült. Felfedezték ugyanis, hogy csodás csengésű tenorhangja van. Jelentkezett is a pesti Zeneakadémián, de bár meglepetéssel hallották énekét, még sem vehették fel, mert csak négy elemi iskolát végzett. Azt tanácsolták neki, hogy magánúton végezze el a középiskolát, azután kész örömmel felveszik a Zeneakadémiára. A dobozi legény Békéscsabán felkereste a törvényszék elnökének, Szokolczay Lajos kuriai bírónak zenetanárnő leányát, aki kérésére vállalkozott az oktatására. Szokolczay Erzsébet később bemutatta tanítványát gróf Almásy Denisnek, aki szintén megcsodálta a gazdaleány énekét és a gyulai Almásy-kastélyban ellátást biztosított neki. Kedden reggel a fiatalember arra kérte mecénását, engedjék meg, hogy elutazhasson Dobozra, ahol valami ünnepélyt rendeznek, amelyen ő is szerepel egy ének számmal. El is utazott, de többet nem tért vissza és szerelmével együtt holtan találták. Az öngyilkos pár bucsuleveleket hagyott hátra, amelyekben azt írják, hogy közös elhatározással mentek a halálba, mert nem lehettek egymáséi. Váradi Lajos még azt is írta, hogy egyszerű parasztfiú léte nem tudta megszokni az előkelő környezetet, bármily gyengéd szeretettel és jóakarattal bántak is vele. A tanulás nagyon igénybe vette az idegeit és kétségbeesett arra a gondolatra, hogy még nagyon távol van az az időpont, amikor révbe érhetne.

Cáfolták, hogy Trockij Kataloniában akarna letelepedni. Oslóból jelentik: A Norvégiában tartózkodó Trockij környezetében cáfolták azt a hírt, hogy Trockij Kataloniában akarna letelepedni. Több barátja tett ugyan ilyen értelmű javaslatot, de ezt Trockij nem fogadta el.

Kialkudta a temetését és meghalt. Satu-Mare. Saját tud. Sipos Sándor nyug. pénzügyi tisztviselő három hónappal ezelőtt elvesztette a feleségét s azóta állandóan hangoztatta, hogy rövidesen ő is meghal, mert különben is tüdővészben szenved. A napokban határozottan állította, hogy érzi gyöngülését s hogy nagyon közel van a vég. Reggel intézkedett megmaradt vagyonkájára és a butorok felett, majd Tiba temetkezési vállalkozó után küldött, akivel megbeszélte a temetését a legapróbb részletekig. Amikor az alkuval is készen voltak, Sipos kezét nyújtott Tibanak, hátrahanyatlott és meghalt.

Titokzatos rablók a gróf Vigyázó muzeumból hárommillió leinél nagyobb értékű ékszert vittek el. Budapestről jelentik: Hétfőn reggel vakmerő betörésről tettek jelentést a budapesti főkapitányságon. A betörést Lublovary György a rákoskeresztúri gróf Vigyázó Ferenc muzeum gondnoka fedezte fel és megállapította, hogy a muzeumból 100 ezer pengő értékű ékszert raboltak el. Ez a muzeum gróf Vigyázó Ferenc halálával szállt a Magyar Tudományos Akadémiára. A betörők levágták Vigyázó Ferenc díszmagyarjáról annak aranybafoglalt gyémánt gombjait, a díszmagyar fővegének ékkövekkel díszített tömör arany forgóját, lefeszítették a csizmákról a két arany sarkantyút és a muzeum világhírű óragyűjteményéből elraboltak 15 aranyórát. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és a helyszíni szemle során megállapították, hogy az ajtókon és ablakokon fészegetéseknek vagy erőszakos behatolásnak semmi nyoma nincs. Minden valószínűség szerint a muzeum ablakainak kertre nyíló vasrácsain keresztül jutottak be a betörők. Összeszedték, ami kezük ügyébe akadt, azonban nem nyúltak a vitrinekben lévő ezüst készletekhez, amelyek pedig hatalmas értéket képviselnek. A detektívek és csendőrök egész tömege hajszolja a betörőket. A betörést az eddigi megállapítások szerint vagy gyermekek, vagy legalább is nagyon kistermetű ember hajthatta végre, mivel a kastély éjszakai látogatói egy nagyon keskeny rácsos ablakon jutottak be a muzeumba. Ez alatt az ablak alatt megtalálták az egyik gyémántos ékszert, melyet a betörők elvesztettek. Rendkívül óvatosan dolgoztak és nyomot nem hagytak maguk után. Az első jelentések százezer pengőre becsülték a kárt, az elrabolt ékszerek értéke azonban ennél jóval több. Különösen tartják, hogy a kastély kertjében lévő három hatalmas kutya nem vette észre a betörőket. Vagy talán ők is ismerősök voltak a titokzatos tolvajjal? Rövidesen elvállik.

A Magyar Népegészségügyi Szemle, Schmidt Béla dr. főorvos kitűnő folyóiratának szeptember 15-iki száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: dr. Csiky János: A falu egészségvédelme. Dr. Ajtay Ferenc: A tejről. Evés közben ne olvassunk. Horváth Ella: Hol és mit vásároljon a falusi háziasszony. A szőlő. Vasárnapi iskola: dr. Koleszár László: Első segélynyújtás VII. (Befejezés.) Rovarcspis. — Népesedés-politikai események Németországban. — Szabad-e gyümölcsre vizet inni? Jó tudni! — Lanittal, a tejből készült mügyapju. — Apró adatok. — Könyvszemle. — Hírek.

* **Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, csalánkiütés, rosszullét, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes útra tereli és felfrissíti a szellemet. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán étvágyukat majdnem teljesen visszanyerik. Az orvosok ajánlják**

Az 1936. szeptember 15-én megtartott III. a Állami osztályorsjáték főbb nyoreményei: Sorsjegyszám: 1.000.000 leit nyert 22744, 500.000 leji 49352, 200.000 leit 27193, 100.000 leit 34174 és 19154 számok, 50.000 leit 9602, 44881, 35620 és 42851 számok. Végződések: 33, 79, 82. Melléklet: 1.00.000 leit nyert a 243120 szám, 250.000 leit 133.445, 100.000 leit 168821 és 140264 számok, 50.000 leit s 155499, 253407 és 268280 számok. Végződések: 043, 060, 067, 127, 183, 314, 528, 629, 755, 794 Felelősség nélkül.

Kínában tilos a szerencsejáték. Kantonból jelentik: A mah-jong játék szeptember elsejétől kezdve, e szerencsejáték hazájában, Kínában is tilos lesz. A mah-jong Kínából indult el évekkel ezelőtt hódító útjára. Hosszu ideig igen divatos játék volt Európában, az utóbbi években azonban már csaknem teljesen elfelejtették. Kínában ezzel szemben még mindig szenvedélyesen üzik a szerencsejátékot s most az új Kwantung kormányrendelet adott ki, amelynek értelmében szeptember elsejétől kezdődően minden szerencsejáték, beleértve a mah-jongot is, tilos.

Az év legszebb és legpompásabb könyve

MIRKO JELUSICH

CAESAR

(Regényes életrajz.)

Ára 175 lei és 15 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

Br. Blomberg Carla nyerte a hölgyek sikversenyét is a satumarei lóverseny második napján

Satumaréről jelentik: Hétfőn délután, a 16. verseny második és egyuttal utolsó napján ez a ember gyűlt ki a verseny pályára. A versenynek ezuttal is ragyogó idő kedvezett.

A hölgyek sikversenye volt az első verseny szám. Indultak: báró Jósika Hanna Fleure de Orange nevű lova, gróf Bánffy Miklós Bibor nevű lova, lovagolta br. Blomberg Carla, valamint a Calvang, szintén Bánffy Miklós gróf lova, lovagolta Csengery Juci.

Csengery Jucinak és báró Jósika Hannának ez volt az első nyilvános szereplése, egymás mellett haladtak a rutinos Blomberg Carlával, akinek lova a célban csak fejhosszal előzte meg Jósika Hanna lovát. Harmadiknak Csengery Juci lova érkezett a célba.

Vigasz verseny következett aztán hat indulóval. Táv: 1600 méter. Indultak: 1. dr. Csengery István, id. Wesselényi István Butterfly nevű lován. 2. Bély Pál gróf Sellőjével. 3. Stubenberg gróf Szirén nevű lova, lovagolta ifj. Wesselényi István. 4. Báró Jósika Hanna Fleur d'Orange nevű lovával. 5. Id. Kethely István Deánó nevű lova, lovagolta: Szegedy Antal. 6. Ifj. Kethely István Buzavirág nevű lovával.

Indulás után gróf Béli Pál Sellője tör előre és végig vezetve másfélhosszal első. Második Szirén. Butterfly egy hossal harmadik.

A kétnapos lóverseny utolsó számaként a terepakadályversenyt bonyolították le. Táv kb. 12.000 m., 24 akadállyal, 110 cm. gáttal.

Négy induló: 1. Fortunescu ny. ezredes, a 64 éves urlovas Ciclop nevű lován. 2. Popov főhadnagy Lacramioara. 3. Szegedy Antal Remény és 4. Rheindt Róbert Domnita nevű lován.

Ötpercenként indultak a versenyzők. Az első két kört, valamint a versenypálya akadályait hibátlanul vették. Azután nekiindultak a távnak. Popov huszárfőhadnagy verseny közben vissza lépett, mert az előző napi futtatástól fáradt lova letört és lovasa nem merte kockáztatni.

A verseny végeredménye: 1. Rheindt 15 perc 25 mp. 2. Fortunescu 18 p. 50 mp. 3. Szegedy 19 perc 14 másodperc.

A nagyszerűen sikerült lovasünnepély végén kiosztották a díjakat.

Az angol király meglátogatja Bécsben az Őszi Vásárt. Kiséretében vannak (balról) D. Heine miniszter és (jobbról) Draxler miniszter.

KÖZGAZDASÁG

A rádió házi ellenségei

— Séta a budapesti Őszi Vásáron —

Budapest. Saját tud. Az idei Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár, — mely vasárnap zárult nagyon szép eredménnyel — mint az előző években, most is nagyon sok idegent csábított a magyar fővárosba. Érezhető volt ez már a Fővámपालotában, az idegeneket ellenőrző hivatalban, ahol a hatósági közegek alig győzték láttatni a vásári igazolvánnyal utólagos vizuálisan jelentkező külföldiek utleveleit.

Az idő — sajnos — nem kedvezett ennek a nagy fölvonulásnak. Egész napon át — csaknem mindennap — súlyos, sötét fellegek gomolyogtak a kiállítási csarnok s a szinte novemberinek tetsző, éles szél kellemetlen és hivatalos vendégként sétált ki s be a hatalmas csarnok minden oldalán tárva-nyitva álló ajtókon.

A rádió-csarnokban

Az idei Vásár „slágere” kétségtelenül a Rádió-kiállítás volt, mely érdekes anyagával és újszerűségével különösen sok látogatót vonzott. Ez, persze, nem jelenti azt, hogy a szebbnél-szebb bútorok, szoba-, konyha-, gyermek-szobas hall-berendezések, szőnyegek, ruházati cikkek, ötletesnél-ötletesebb s nagy gyakorlati értékkel bíró háztartási felszerelések, dísz tárgyak: porcellán- és modern kerámiai termékek, stb. stb. nem keltették föl éppúgy a látogatók felfokozott érdeklődését és a magyar kéz munkája iránti legteljesebb elismerését. Am a rádió-kiállítás — a kiállított legújabb típusú vevőkészülékeken s rádió alkatrészekon kívül — szemtől-szembe állhatott a látogató régi, rádiós ismerőseivel, akiket eddig csak a hangjukon keresztül volt alkalma ismerni és megszeretni. Most, a kiállítási stúdió üvegfalán keresztül láttuk is az előadóművészeket és tapsolhattunk is nekik. Amikor beléptünk, éppen a népszerű Radó, a magyar rádió „legöregebb” műsorközöje jelentette be a legközelebbi műsorszámot: Fekete Pál operaénekes előadását. A hálás vásári közönség, amely bizonyára hűséges rádióhallgatókból tevődött össze, most végre tapsal köszönhetette meg azokat a műsorszámokat, amelyekben máskor, a vevőkészüléke mellett, csak néma elismeréssel gyönyörködhet... Majd újra megjelenik Radó a mikrofon előtt és Rajmoga Klárit, az oradeai származású enekésnőt jelenti be, akit Polgár Tibor kísért zongorán...

A rádió háziellenségei

Rendkívül érdekes része a Rádió-kiállításnak a Magy. Kir. Posta rádiózávarelhárításra vonatkozó kiállítása és szakzerű előadása. Ugyan melyik rádióhallgatónak nem okozott még bosszúságot és elkeseredést egy-egy vetel közben fölhasznált recsegés, kattogás, berregés, zúgás, amiről — igen gyakran — meg sem tudja állapítani, mi okozhatja, s mindössze annyit tehet, hogy készülékét szidja tehetetlen dühében? Nos itt, ezen az érdekes kiállításon föl sorakoznak előttünk ezek az alattomos, zavartkeltő ellenségek, minden rádiózók rémei. Ilyenek: a fodrászűzletek *hajszerű motorjai*, melyek a készülékben igen magas (visító, síró) hangként jelentkeznek; a *házi csengő*, mely egyenletes, tompa berregést idéz elő; az egyen-

áramú csengőreduktor, mely szintén egyenletes, tompa berregésben, néha nyöszörgő hangban jelentkezik; a házihasználatú, nagyfrekvenciás (kékfény) besugárzó készülék, mely mély, morgászerű zúgást eredményez. Ezekon kívül egész sereg ilyen „háziellenség” van még, amely orvul, akár a *harmadik utcából is érezhető rosszindulatát a mit sem sejtő rádióhallgatóval. Ilyenek: a házi felvonógép*, (lift), melynek hatása erős berregéssel kezdődik (bekapcsolás) s azt állandó ropogássorozat követi egészen a kikapcsolásig. Továbbá: az üzemi motorok, a kávéházak, éttermek motorjai, *fogorvosi fűrógépmotor*, mozgóképszházak, fényreklámok forgó (motordinamós) áramátalkítója, hibás gáztöltésű reklámesővek, felvilla-

nó fényreklámok, villamos vasutak, konnektor-csatlakozásu, házihasználatú kisgépek, nagyteljesítményű, nagyfrekvenciás gyógykészülékek (diathermia Zeileis) stb., stb.

Ellenszerek a házi ellenség ellen

A kiállítás vezető-mérnöke természetesen, mingyárt bemutatja a különféle, ellenintézkedést, az úgynevezett hangszűrő eljárást is, mellyel a fenti zavarok kiküszöbölhetők. A Magy. Kir. Posta zavarelhárító szolgálata a panaszkok bejelentése esetén ezeket a zavarokat, illetőleg azok okait kivizsgálja s előírja a rádió tulajdonosának a szükséges hangszűrőt. Ily módon igyekszik a posta a rádióhallgatást a közönségnek még élvezetesebbé, még zavartalanabbá tenni.

Elhagyva a rádió-kiállítás pavillonját, újra végigsétálunk az egész kiállítási csarnokon. Mindenütt zsongás, beszélgetés, kacagás, hangszórók harsogása, mozgalmas élet. És mi ismét azzal a jóleső érzéssel távozzunk, hogy mindaz, amit láttunk, a magyar nép, a magyar faj tehetségét, szívósságát, alkotó képességét és löhrhetetlen élniakarását bizonyítja.

F. V.

Terv, mely ha megvalósul: szüret előtt a gazda zsebében lesz az új bor ára

Nemrég tért haza Dél-Amerikából egy jónevű bucaresti közgazdász s megfigyeléseiről rövid cikket írt a Bucuresztiben megjelenő *Argus*-ban.

A délamerikai szőlő- és bortermeléssel is foglalkozó cikkében érdekes az a megfigyelése, hogy Dél-Amerikában a hordók már kimentek a divatból s a kisajított szőlőnedvet hatalmas beton-tartályokba helyezik el. Ami azt illeti, a betonhordókat néhány éve már nálunk is kezdik használni, azonban nem olyan méretekben s nem olyan általánosságban, mint Dél-Amerikában. Nálunk például a legnagyobb betonhordó néhány száz hektoliteres, míg ezzel szemben Dél-Amerikában a legkisebb beton-„hordó” — ötvenezer hektoliter ürtartalmu.

Bortermeléssel foglalkozó olvasóink bizonyára fejüket csóválják erre a hatalmas számra, vagy azt mondják, hogy: „Még lehet ezt csinálni Amerikában, ahol általában nagy birtokok vannak.” Nem. Dél-Amerikában vannak kis szőlőgazdák is — és ezek közösen töltenek meg ilyen hatalmas tartályt. Amerikában ezeket a betonedenyeket a borkereskedők állítják fel, akik évről-évre, előre megveszik a gazdák bortermését.

Igaz, van egy különbség az itteni és a dél-amerikai bortermelés között. Még pedig az, hogy Dél-Amerikában borszőlőt általában *egyfajtát* termelnek az egy borvidéken lakó kisgazdák, míg nálunk mindenik gazdának más-más fajta szőlője van s mindenik szőlőfajtából más-más mennyiség van ültetve. Ez nagy baj s egyik legfőbb oka annak, hogy a romániai borkoroknak olyan nehéz a külföldön való elhelyezése.

Vegyünk csak egy egyszerű példát: Ugyebár, ha valaki megszeret valamilyen borfajtát, akkor csak abból szeret inni s csak abba a vendéglőbe megy, amelyikben a kedvenc borát mérik.

Ugyanigy van ez a nagykereskedelemben is. Mert, ha a nagykereskedő üzletfelei megszeretik például a Rizlinget, akkor csak Rizlinget kérnek és ha az a kereskedő nem tud többet szállítani ugyanabból a borból, üzletfelei természetesen más kereskedőhöz fordulnak, olyanhoz, aki őket állandóan ellátja Rizlinggel. Mármost hiába ajánl a hopponmaradt kereskedő bármilyen olcsó és jófajta bort is a Rizling helyébe, az üzletfelek szöba sem állanak vele.

Bár nálunk nem egyfajtájú bort termelnek, mégis meg lehet valósítani az amerikai „nagyhordós” rendszert. A betonedenyét nem igen hinném, hogy hajlandó volna nálunk megcsináltatni a borkereskedő, de különben

is, még ha meg is csináltatná, egész nyugodtak lehetünk, hogy csak a kereskedő keresne az egész üzletben. Egyedül mód az, hogy *szövetkezeti uton* egyesüljenek a gazdák, közös erővel, anyagi és munkaerő-összefogással építsék fel minden egyes borvidéken ezeket a tartályokat a szükséges nagyságban és méretekben.

Az ne aggasszon senkit, hogy a borok nem mind egyfajtájúak, mert összekeveredve a tartályban, végeredményben csak egyfajtájúvá lesznek. Természetesen ez alatt nem értjük azt, hogy akármilyen bort beletölthetünk a tartályba, csak az olyan borokat értjük, amelyeket tapasztalat szerint, minden káros következmény nélkül összekeverhetünk. Azt hiszem, azt nem kell mondanunk, hogy a finom faborokat ne töltsük össze a többivel, hanem huzzuk csak rendesen hordókba, ugyszintén a vörös borkat sem, csak ha esetleg olyan nagy tétel van belőlük, hogy érdemes külön tartályt építeni számukra.

Nos, amikor már tele van egy ilyen hatalmas tartály (vagy még előbb is) érintkezésbe lép a szövetkezet belföldi, vagy külföldi borkereskedővel, mintát küld a borkészletből és a kereskedő ilyen tételben inkább tud venni bort és néhány év alatt elérik a bortermelőket, hogy szüret idején már az új borra kapott előleg a zsebében lesz.

Első pillanatra nehéznek és szinte megva-

Ez a hat könyv a lélek hat könyve.

1. Balla Borisz: **A lélek útjai** (utijegyzetek, tanulmányok) 75 lei.
2. Tanqueray—Czumbel: **Aszketika és misztika** 325 lei.
3. Mauriac: **A Frontenac misztérium** (Possanyi László dr fordítása) 75 lei.
4. Plus: **Isten bennünk** füzve 145 lei.
5. Gertrud le Fort: **A Ghettóból jött pápa** (Ijjas Antal fordítása) 100 lei
6. Francis Trochu: **Az ars-i plébános**. 175 lei.

Kapható: könyvosztályunkban.

Hibátlan helyesírás a műveltség fokmérője!

Balassa József dr

A magyar helyesírás kézikönyve és szótára

Ara 99 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

lósíthatatlannak látszik nálunk ennek a rendszernek a bevezetése.

De nem lehetetlen. Nem kell amerikai arányokra gondolnunk, hanem a szövetkezeti rendszerű borértékesítésnek a fentiekben vázolt módszerét fokozatosan kell kiépíteni. Ha számításhoz vesszük azokat a hallatlan nehézségeket, melyekkel szőlősgazdáinknak a borértékesítés terén évről-évre meg kell küzdeniük, míg végre potomáron, a vásárló kénye-kedvére, borkészletén túlradhat. — bárki beláthatja, hogy a tartályokban kiérlelt egységes boroké a piac jövője.

Sztupka J. Tibor.

E cikkkel kapcsolatban elevevitjük fel a következő érdekes és jellemző esetet: Néhány évvel az uralomváltozás után a satumarei vonaton együtt utaztam és összeismerkedtem egy előkelő úrral, aki a Nemzetközi Hálókocsi Társaság romániai főmegbízottjaként oly céllal jarta be az országot, hogy az érkező kocsi szükségleteit biztosítsa. Utifársamnak feltűnt az Eriul-melléki nagykiterjedésű szőlőkultúra, amelyről eladdig tudomása nem volt. Valea lui Mihailoin közel egyórás tartózkodásunk lévén, szereztem számára prima minőségű kóstolót Valóságza! elragadtat-

va nyilatkozott a bor zamataról és egyéb értékes tulajdonságairól. Egyben kijelentette, hogy ha komoly helyről garantiált ajánlatot kapna hasonlóan kifagasztalan, egységes minőség szállítására, szívesen foglalkoznék az Eriul-melléki bornak az értékesítésére való bevezetésével.

Akkoriban az oradeai Kereskedelmi és Ipar-kamara főtitkára lévén, kapva-kaptam a véletlen-szülte alalmom. A propagandát hálajéltalanul megindítottam. Kapóra jött, hogy a Dicsig melletti állami vincellériskola és borpincészet üresen, szinte gazdátlanul állott. A kormányzótanács — felismerve a közérdeket — a gyönyörű berendezésű, betontartályokkal is felszerelt pincét szívesen bocsájtotta volna a gazdák rendelkezésére. Erről írásban is értesítette a Kamarát. A legközelebbi vasárnapra gyűlésre hívtam össze a bortermelőket, már a meghívóban is részletesen kifejtve, milyen ritkán adódó, kiváló értékesítési lehetőség megbeszéléséről és megtervezéséről lesz szó.

S mi lett az eredmény? Az értekezleten, a hivatalos tényezőknél kívül megjelent összesen — hat szőlősgazda, akik együttesen legfeljebb 100—120 hektoliter bort képviseltek. A további propaganda is hiábavalónak bizonyult s a szép reményű ügy egyszerűen s végérvényesen kútba esett. Akkor még ilyen volt nálunk a „szövetkezeti szellem” Remélhetőleg azóta javult a közfelfogás. (Dr O. B. közgazd. szerk.)

SPORT

„Az osztrákok is unják már a Középeurópai Kupát”

Meisl Hugó feltűnésteltő nyilatkozata a KK ausztriai csődjéről

A Prágai Magyar Hírlap mult heti számában érdekes cikket közölt.

A cikk címe: „Az osztrákok is unják már a KK-t”. Meisl Hugó feltűnésteltő nyilatkozata a KK ausztriai csődjéről — mondja az alcím. A cikket itt adjuk:

Kohut Pál, a CsAFMLSz szövetségi kapitánya a bécsi döntő alkalmával általános érdeklődésre számot tartó beszélgetést folytatott Meisl Hugóval, a KK főtitkár-ügyvezetőjével.

Meisl Hugó a beszélgetés folyamán kitért a KK-t érintő kérdésekre és olyan kijelentéseket tett, amelyek méltán fognak feltűnést kelteni minden KK-ban érdekelt országban. A főtitkár, akiről köztudomású, hogy az egész KK-konceptió szülőatyja, elmondta Kohut Pálnak, hogy az osztrák csapatok berkeiben erős ellenáramlatok vannak a KK-val szemben. Az osztrák nagycsapatok már megelégtettek a KK-t, több okból elment minden kedvük a további részvételtől és ezek közül a leglényegesebb az, hogy ráfizetnek a dologra.

A sok kapumérkőzés elvonja az érdeklődést a létfenntartó bajnokságtól. A közönség elmarad és a KK-mérkőzésekből származó bizonyalmak egészen groteszk helyzet elé állítják a „szerencsés” kupafinalistákat.

A legutóbb például az Auszriának 11.000 sillinget kellett kifizetnie a többi bécsi liga-egyesület kártalanítására. Ellenészetben nem adták volna fel bajnoki mérkőzéseiket a KK-döntő napján. Ezek a fonáksgok tarthatatlannak, jelentette ki Meisl.

Nagyon valószínű, hogy az olaszok után, akik szintén nem rajonganak nagyon a KK-ért, az osztrák csapatok is bejelentik majd a Kupa-torna eljétsének javaslatát.

Uglátszik Meisl Hugó el volt készülve kedvenc csapata vereségére s innen voltak a KK-ellenes kifogások. Mindenesetre feltűnő, hogy az osztrákok is panaszkodnak a KK-ra, holott a finalista Austria vagy 200.000 sillinget keresett rajta.

Az Austria vasárnapi győzelme után azonban biztosan megdöngölte magát már Meisl is...

A Caraluis-Schmidt pár nyerte a fővárosi tenniszbajnokságát

Bucurestiből jelentik: A fővárosi tenniszbajnokságain egyes számok az elődöntőig jutottak, sőt a férfipáros már be is fejezték s azt a Caraluis-Schmidt kettős nyerte, mely a döntőben 6:4, 6:1, 7:5 arányban győzött a Pusztay-Benedek pár ellen. A középdöntőben Pusztayék 6:4, 1:6, 7:5, 6:4-re verték a Hamburger-Rétl párt. Női egyes. Középdöntők. Poppeno-Roncea 6:3, 9:7. Wertheim-Barabássy 7:5, 6:4. Férfi egyes. Elődöntő eredményei. Botez-Pusztay 6:1, 6:3, Caraluis-Benedek 2:6, 6:4, 6:4, Hamburger-Steiner 6:0, 2:6, 6:0.

Megváltoztatták az Északi Liga csapatát. Clujról jelentik: Az Északi labdarugoliga vezetősége a szombati és vasárnapi Károly-kupamérkőzésekre a válogatott csapatot véglegesen a következőképpen állította össze: Sepsi — Borgea, Felecan I. — Muntean I., Juhász, Nistor — Gező, Spielmann, Bodola, Ploesteanu, Căpusan. Tartalékok: Czinczér, Sarkadi, Szőke. A csapat pénteken reggel a Rapiddal utazik el Bucurestibe Pop Zorila kapitány és Pojar edző vezetésével. A csapat első mérkőzését szombaton délután 2 órakor játssza a Középliga csapatával, bíró B. Barsu lesz.

ENGEDELYEZTE AZ MLSZ A ROMÁN-MAGYAR LABDARUGÓMÉRKÖZÉST. Budapest-ről jelentik: A Magyar Labdarugó Szövetség tegnap esti ülésén foglalkozott az október 4-én Bucurestiben lejátszandó román-magyar válogatott labdarugómérkőzés ügyével s azt engedélyezte, A nagy érdeklődéssel várt találkozó tehát mégis létrejön.

Sándor Imre:

KAT. IFJUSÁGI IMAKÖNYV

II. kiadása.

Középközlő számára egvedüli imakönyv egész Erdély területén, 440 oldal, szép egész vászonkötésben, aranv nyomással. Ara 60 lei.

Kapható könyvosztályunkban.

Uj könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ara 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál.

Apeóhiedetése

Lakás

Egy szoba, konyha lakások kiadók. Oradea, Str. Codrilor 11.

Kiadó 3 szobás lakás. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 48.

Utcai szoba butorral vagy anélkül, lehetőleg idősebb úr vagy urnó részére szeptember 16-tól kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 38. szám.

Kiadó egy utcai szoba, kis szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel — október 1-től azonnal is. Oradea, Strada Vileon 25.

2 szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Ugyanott tavaszi- és télikabát eladó. Oradea, Parcul Alba-Iulia 6.

Különféle

Szombaton a déli órában elvesztett egy barna lakkmanzsettás kesztyű a Miron Cristea-utcában. A becsületes megtaláló adja le Str. Moldova 16. alá, ahol illő jutalomba részesül.

Figyelem! Tarján speciális órajavító szaküzlete, Oradea, Bdul Reg. Ferdinand 8. Papp drogériával szemben.

Bodó András Frumoasă jud. Ciuc. Bármilyen papi és polgári szabómunkát elvállal, értesítésre Mercurea-Ciucra is be megy rendelés végett.

2 növendék leánykát teljes ellátásra felvelek. Ugyanott szobanővények eladók. Str. Ciordas 50. Oradea.

Egyéves faj német doberman himkutyá eladó. Oradea, Str. D. Pompeiu 81. szám.

Elsőrendű jó házikoszt kihordásra olcsón kapható. Oradea, Str. Ion Ciordas 48.

Adás-vétel

Egy méhcsalád és országos méretű kaptárok eladók olcsón. Strada Cloeca 1. Oradea.

Jókarban levő ócska ablakok eladók. Dallos, Str. C. Negruzzi 34. Oradea.

4, esetleg 3 szobás komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Sztaroveszky No. 7.

Egy ebédli kredenc és egyéb butorok eladók. Oradea, Str. Moldova 18. szám.

Egy db női bőrkesztyű találtatott szeptember 10-én Str. Ciorogariu 33-29. szám között. Birtokosa átveheti a Str. Bratianu 24. szám alatt. Oradea.

MAGAS árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regela Ferdinand No. 3.

PUHA ÓLMOT állítandón vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Alkalmazás

Fiatal leány házimunkára bejárnónak felvétetik. Oradea, Str. Tichindeal 18-a sz. Lázár Józsefnél.

Árva urileány, leépített hivatalnoknő, elmenne uricsaládkhoz, gyermek mellé vagy idősebb hölgyhöz vagy urhoz, jó bánásmód mellett, szerény fizetésért. Munkaszerető háztartáshoz, varráshoz és kézimunkához ért. Leveleket „Árva” jelgére kiadóba kérek.

Oktatás

Láposy Erzsébet zenetanárnő Str. Simeon Stefan No 20. — Beiratások egész éven át. Mérsékelt tandíj.

Német nyelvi és gyorsírási tanfolyamok A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezdek és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, a mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírásra is Gabelberger-rendszerének alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosítást ad Paál Annus Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.